

Statsforvalteren i Innlandet

Forslag om vern av 14 områder i Innlandet

Tilråding til Miljødirektoratet februar 2023

Av Alexandra Abrahamson, Kolbjørn Hoff & Erica Neby

Statsforvalteren i Innlandet

Forfatter(e): Alexandra Abrahamson, Kolbjørn Hoff & Erica Neby.

Tittel: Forslag om vern av 14 områder i Innlandet. Tilråding til Miljødirektoratet februar 2023.

Forsidebildet: Firblad i granskog.

Foto: Erica Neby

© 2023 Forfatterne

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Tilråding

Statsforvalteren i Innlandet legger med dette fram forslag om vern av Høkleberget i Gran kommune, Viertjenna i Grue kommune, Kjøremslia i Nord-Fron kommune, Åsli i Nordre Land kommune, Årneslia i Ringebru kommune, Libberget i Ringsaker kommune, Bjønndalen og Kompåsmyra i Ringsaker kommune, Leine og Mælumsberget i Ringsaker kommune, Ånes i Søndre Land kommune og Korpekløvet i Sør-Aurdal kommune, i tillegg til utvidelse av Breie naturreservat i Etnedal kommune, Eriksrud naturreservat i Gjøvik kommune, Turrind naturreservat i Nordre Land kommune og Kvannskardkletten naturreservat i Stor-Elvdal kommune. I tillegg foreslås det endringer i verneforskriften for det kvartærgeologiske verneområdet Rotnedalen naturreservat i Grue kommune, siden Viertjenna ligger inne i det eksisterende verneområdet.

Statsforvalteren sendte den 15. desember 2022 på høring et forslag om vern av de ovenstående 14 områdene. Etter høringen er det gjort endringer i vernegrensa for Breie naturreservat. Det er også gjort små justeringer i verneforskriftene for områdene Breie, Eriksrud, Kjøremslia, Ånes og Åsli. Alle verneforskrifter og kart med grenser som tilrås ligger vedlagt dette dokumentet.

Verneforslaget kommer inn under ordningen med frivillig vern av skog.

Verneforslaget som vi nå tilrår utgjør et nytt verneareal på ca. 14 530 dekar, hvorav ca. 12 600 dekar er skog og 11 770 dekar er produktivt skogareal.

Innhold

Tilråding.....	3
Lovgrunnlag.....	5
Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser.....	6
Saksbehandling.....	7
Forhandlinger.....	8
Oppstartsmelding.....	8
Høring.....	8
Områdene.....	11
Utvivelse Breie naturreservat.....	11
Utvivelse Eriksrud naturreservat.....	14
Høkleberget.....	17
Viertjenna og Rotnedalen.....	21
Kjøremslia.....	24
Åsli.....	27
Utvivelse Turrtind naturreservat.....	30
Årneslia.....	34
Liberget.....	37
Bjørndalen og Kompåsmyra.....	38
Leine og Mælumsberget.....	40
Utvivelse Kvannskardkletten naturreservat.....	44
Ånes.....	45
Korpekløvet.....	49

Lovgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av naturmangfoldloven. Aktuell verneform for områdene i denne tilrådingen er naturreservat. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven. Etter Statsforvalterens vurdering tilfredsstiller de foreslåtte naturreservatene i denne tilrådingen kravene i naturmangfoldloven § 37.

Formålet med vernet er i hovedsak å bevare områder med gammel skog med tilhørende naturmangfold i form av plante- og dyrearter, naturtyper og økosystemer eller områder som er egnet til å få verneverdier gjennom fri utvikling. Alle områdene inneholder truet, sjelden eller sårbar natur. De har i tillegg en særlig naturvitenskapelig verdi pga. forekomst av spesielle arter og/eller naturtyper. Det vises ellers til de enkelte verneforslagene og formålene med disse.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Vi viser til vedlagt høringsdokument som inneholder disse vurderingene.

Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Verneverdiene innenfor de foreslåtte verneområdene er i utgangspunktet ikke skjøtselsavhengige. Likevel er det enkelte områder i denne tilrådingen som krever noe skjøtsel på kort eller lang sikt for å oppnå formålet med vernet. I områdene Bjønndalen og Kompåsmyra samt Turrtind ligger det grøftede myrer som bør restaureres på et tidspunkt. I området Leine og Mæhlumsberget er det behov for noe skogtynning i tillegg til noe tilrettelegging for beite på gjengroingsarealer. I området Ånes vil det på sikt være behov for noe tynning av skogen. Det vil også være behov for vanlig oppsyn, noe skilting og aktiv besøksforvaltning for de mest populære områdene. Ellers er det ikke andre forhold ved områdene som skulle medføre spesielle konsekvenser for forvaltning, økonomi eller administrasjon.

Saksbehandling

I tabellen nedenfor fremgår det når de ulike fasene av verneprosessen er gjennomført.

Område	Tilbud	Avtale inngått	Oppstart	Høring
Utv. Breie	2. desember 2020	Ja	29. oktober 2021	15. desember 2022
Utv. Eriksrud	6. desember 2018	Ja	29. oktober 2021	15. desember 2022
Høkleberget	25. mars 2020	Ja	29. oktober 2021	15. desember 2022
Viertjenna	27. mai 2019	Ja	2. juli 2021	15. desember 2022
Kjøremslia	16. oktober 2020	Ja	29. oktober 2021	15. desember 2022
Åsli	1. oktober 2019	Ja	31. mars 2020	15. desember 2022
Utv. Turrind	9. august 2019	Ja	27. november 2020	15. desember 2022
Årneslia	15. mai 2019	Ja	29. oktober 2021	15. desember 2022
Liberget	15. november 2019	Ja	2. juli 2021	15. desember 2022
Bjønndalen og Kompåsmyra	1. april 2019	Ja	2. juli 2021	15. desember 2022
Leine og Mælumsberget	17. januar 2018	Ja	29. oktober 2021	15. desember 2022
Utv. Kvannskardkletten	6. august 2020	Ja	29. oktober 2021	15. desember 2022
Ånes	14. mars 2019	Ja	25. mars 2019	15. desember 2022
Korpekløvet	8. juli 2019	Ja	29. oktober 2021	15. desember 2022

Forhandlinger

Verneforskriftene er utformet etter samme mal som de siste vernevedtakene, med mindre det gjelder utvidelser av eksisterende verneområder. Det er gjort noen tilpasninger av enkelte verneforskrifter bl.a. for å ivareta hensynet til jakt, friluftsliv, landbruk, kulturminner, bygninger, ulike typer av veier, grunnvannsbrønn, energianlegg eller andre type innretninger. Avvikene fra standardbestemmelsene i dagens verneforskrifter er kommentert under *merknader* for hvert enkelt område nedenfor.

Grensene er justert i forhold til offentlige veier eller anlegg, reguleringsplaner, skogtilstand, ønske om framtidig skogproduksjon og arrondering/hensiktsmessige grenser.

Oppstartsmelding

Formell oppstart av verneplanarbeidet med kunngjøring av oppstartsmelding for de aktuelle områdene ble gjort den 25. mars 2019 for Ånes, 31. mars 2020 for Åsli, 27. november 2020 for utvidelse av Turrind, 2. juli 2021 for områdene Libergget, Bjønndalen og Kompåsmyra, Viertjenna og den 29. oktober 2021 for resterende områder. Det var 25 ulike parter som hadde innspill til oppstartsmeldingene. Disse er gjengitt og kommentert i høringsdokumentet som er vedlagt.

Høring

Høringsdokumentene ble sendt ut 15. desember 2022 med frist 20. februar 2023. Høringa ble annonsert på Statsforvalterens hjemmeside, i Norsk Lysingsblad og lokalavisene. Til høringen mottok vi 16 uttalelser fra Språkrådet, Glitre Energi Nett AS, Elvia AS, Nord-Fron kommune, Birdlife Norge avd. Oppland, Etnedal kommune, Hafslund E-CO Vannkraft, Innlandet fylkeskommune, Bane NOR SF, Direktoratet for mineralforvaltning, Statens vegvesen, NVE, Nye Veier AS, Kjetil Fjeld, Nordre Land kommune og Søndre Land kommune. De generelle høringsuttalelsene er gjengitt og kommentert her, mens de områdespesifikke uttalelsene er gjengitt og kommentert for respektive område nedenfor.

Elvia AS skriver at de har gått gjennom høringsforslaget, og vurderer at deres interesser ivaretatt for deres elnett i og nær de av de 14 områdene som er aktuelle for vern. De har dermed ingen øvrige kommentarer til høringsutkastet.

Direktoratet for mineralforvaltning har ingen merknader til verneforslagene.

Birdlife Norge avd. Oppland støtter det framlagte høringsforslaget, og anser verneverdiene i de respektive områdene som godt dokumentert. De vil påpeke at flere av de framlagte verneområdene innehar hekkelokaliteter for sårbare rovfuglarter. De ber om at det i framtidig forvaltning av verneområdene tas tilstrekkelig hensyn til disse artene. Eventuell tilrettelegging for friluftsliv/ferdsel må gjøres på en slik måte at hekkelokaliteter ikke utsettes for forstyrrelser i etableringsfasen og i hekkesesongen. Flere rovfuglarter er spesielt sårbare i etableringsfasen på ettervinter/ tidlig vår.

I ornitologisk sammenheng er det viktig å sikre større sammenhengende skogområder. Flere skoglevende fuglearter har store arealkrav, og storområder (> 10km²) er spesielt viktige for disse artene. Det framlagte høringsforslaget inneholder slike områder og Birdlife Oppland ser svært positivt på dette.

Statsforvalterens kommentarer: Det er i de verneforslagene der det er kjente forekomster av sårbare, hekkende rovfugl tatt inn en bestemmelse i verneforskriften om forbud mot teltleirer i tillegg til større arrangementer.

Hafslund E-CO Vannkraft skriver at ingen av områdene berører Hafslund Eco Vannkraft AS sine kraftverksinteresser, og de har derfor ingen innvendinger.

Innlandet fylkeskommune skriver at de er positive til vern og ønsker ikke at vernet skal være til hinder for jakt, fiske og friluftsliv. Dette fremstår å være ivaretatt i de foreslåtte verneforskriftene, med unntak av uttransport av eventuelt felt villsvin i Etnedal, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Nord-Fron, Ringeby, Nordre Land, Søndre Land og Ringsaker (Leine og Mælumsberget). Selv om hovedutbredelsen av villsvin i Norge er i kommuner som grenser til Sverige, forekommer det tilfeller av enkeltindivider eller mindre grupper av villsvin i andre deler av fylket. For å kunne etterleve handlingsplanen mot villsvin sitt mål om færrest mulig villsvin på minst mulig geografisk område, kunne det med fordel vært inkludert uttransport av felt villsvin i alle de foreslåtte verneforskriftene. Det er ingen kjente kulturminner av regional eller nasjonal verdi innenfor forslag til vern av skog innenfor Eriksrud i Gjøvik, Breie i Etnedal og Korpekløvet i Sør-Aurdal. Fylkeskommunen har områdespesifikke kulturminnefaglige uttalelser, se nedenfor.

Statsforvalterens kommentarer: Grunnen til at villsvin er tatt inn i noen verneforskrifter som et dyr man kan transportere ut, men ikke i andre, er at det primært er felt elg og hjort som er standard storvilt å få lov til å transportere ut i verneområder. Der det er sannsynlig at det er behov for å transportere ut villsvin, er dette tatt inn. Statsforvalteren har ikke noe imot at villsvin tas inn som standard i alle verneforskrifter, men dette må Miljødirektoratet avgjøre.

Bane NOR SF har gått igjennom høringsdokumentet og har ingen merknader.

Statens vegvesen har vurdert eventuelle implikasjoner knyttet til vegforvaltning og utvikling av eksisterende hovedvegtraseer i forbindelse med skogsarealer som foreslås vernet. Det er kun utvidelse av Eriksrud naturreservat i Gjøvik kommune som de i denne sammenheng har merknader til. Se nedenfor.

NVE har sett gjennom høringsforslaget for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m.

- NVE gjør oppmerksom på at Elvia AS, Vevig AS, Sør-Aurdal Energi AS, Glitre Energi Nett AS og Etna Nett AS (tidligere Vokks Nett AS) har områdekonsesjon i de ulike verneområdene.

- Så langt NVE kjenner til er det ingen energi- og vassdragsinteresser i områdene Turrtind, Liborget, Bjønndalen og Kompåsmyra og Kvannskardkletten.
- Så langt NVE kjenner til er det nettanlegg i områdene Breie, Eriksrud, Høkleberget, Viertjenna/Rotnedalen, Leine og Mælumsberget og Korpekløvet. I områdene Kjøremslia og Årneslia ligger nettanlegg nært inntil foreslått vernegrense.
- De foreslåtte verneområdene Høkleberget og Ånes ligger nært/grenser til reguleringsmagasinet Randsfjorden.

Statsforvalterens kommentarer: Vi har sendt høringen til Elvia AS, Vevig AS, Sør-Aurdal Energi AS, Glitre Energi Nett AS og Vokks Nett AS (Etna Nett AS). Der hvor det er kraftlinjer i eller inntil det foreslåtte verneområdet har vi tatt inn standard bestemmelser for vedlikehold mv. i verneforskriftene. Når det gjelder omtaler om de spesifikke områdene, se nedenfor under merknader.

Områdene

Utvidelse Breie naturreservat

Kommune: Etnedal

Verneverdi: *(**)

Areal: 303 dekar

Berørte eiendommer: 137/2

Områdebeskrivelse og naturverdier

Området ligger nord for Tonsåsen ved Nordfjellstølen og Fjellskinnberget, og er en utvidelse av eksisterende Breie naturreservat. Arealet utgjøres av høyereliggende skog- og myrområde opp til og med tregrensa av Fjellskinnberget. Området ligger i høydelaget 895-970 moh. i nordboreal sone, og vil sammen med eksisterende naturreservat på ca. 2650 daa bli et godt arrondert område.

Arealet har relativt stor topografisk variasjon i form av skogkledte koller, bekkedaler, flate myrområder og bratte bergskrenter og rasmarker. Området har middels rik til rik berggrunn og tynne til middels tykke løsmassedekker. Området domineres av skogarealer med lav til middels bonitet. Vegetasjonen er ganske variert med innslag av både rike og fattige skogtyper og myrtyper samt rik rasmarksvegetasjon. Gran og bjørk er dominerende treslag mens rogn, osp, selje og furu forekommer i svært sparsomme mengder. Berggrunnen og topografien gir et rikt innslag av karplanter, særlig i de beitepåvirkede rasmarkene og bergskrentene nedenfor Fjellskinnberget.

Skogen i området varierer en del i alder, fra halvgammel til gammel skog med middels til tydelig sjiktning. Skogen er ganske lysåpen og har et grasdominert feltsjikt som vitner om gammel beitepåvirkning. Det er generelt lite dødved i skogen, men enkelte grove læger i forskjellige nedbrytningsstadier finnes spredt. Den eldste og mest sjiktede granskogen står under Fjellskinnberget. Lenger sør er skogen yngre og mer homogen, og med kun spredt, dødved i mestedels små dimensjoner og lite nedbrutt. Skogen er ikke påvirket av moderne skogsdrift, men granskogen har tidligere blitt plukk- og gjennomhogget.

Det er avgrensa to kjerneområder/naturtyper med rik barskog med utformingen lågurtgranskog med verdi C, og sørvendt berg- og rasmark med verdi B. Dette utgjør ca. 20 % av den foreslåtte utvidelsen, som nesten i sin helhet likevel er vurdert som verneverdig i kartleggingen. Det er registrert tre rødlistearter i området (alle NT, to hengelav og en karplante) samt enkelte kravfulle kulturmarksarter.

Når det gjelder mangelloppfyllelse i skogvernet skårer arealet isolert sett nok så lavt. Området er i stor grad stått urørt de siste tiårene, men skårer lavt som gammelskog på grunn av gamle gjennomhogster og seterdrift. Det skårer i stedet ganske høyt på rikhet, topografisk variasjon og vegetasjonsvariasjon, men artsmangfoldet er ikke særlig rikt. De største verdiene er knyttet til kjerneområdene med høgstaudegranskog og raseng sør

for Fjellskinnberget. Arealet må imidlertid sees i sammenheng med eksisterende Breie naturreservat, og vil her tilføre rike skogtyper, myrtyper og beitepåvirkede rasmarktyper som ikke finnes fra før. Det vil også øke størrelsen, robustheten og både høyde- og rikhetsgradienten av det eksisterende naturreservat, som allerede er et viktig bidrag til representativiteten av skogen i denne regionen.

Verneformål

Formålet med forskriften er å bevare en bestemt type natur i form av et relativt stort naturskogsområde med en god økologisk variasjon, med rike skogtyper, andre rike naturtyper og næringskrevende vegetasjonsutforminger, samt med stordimensjonert gammel granskog og rikelig med hengslav og andre sjeldne arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Etna Nett AS (tidligere Vokks Nett AS) har områdekonsesjon i området, og eier et 22 kV distribusjonsnett som går inn i den foreslåtte utvidelsen. Drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av denne er ivaretatt med standard bestemmelser i verneforskriften, se omtale ovenfor i dette dokumentet.

En gammel traktorveg/skiløype krysser området fra øst-vest nord for Fjellstølmyre. Traseen er avmerka på vernekartet som traktorveg. Vedlikehold av denne samt merking, rydding, vedlikehold og oppkjøring av skiløyper er ivaretatt gjennom bestemmelser i verneforskriften.

Fjellstølmyre er berørt av noen få, eldre grøfter. Grøftene er godt synlige på LIDAR-kart, og bør vurderes å restaureres gjennom det nasjonale myr- og våtmarksrestaureringsprosjektet i regi av Miljødirektoratet.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Etnedal kommune. En liten del i vest ligger innenfor ras- og skredfare område.

Området berøres så vidt av reguleringsplan for Nordfjellstølen vedtatt i 2015. Foreslått vernegrense sammenfaller med en grense for en hyttetomt, men arealet som overlapper med foreslått verneområde er avmerka som LNFR-område i reguleringsplan, og skulle sånn sett være uproblematisk. Vi ber likevel kommunen om å se på dette spesielt.

Merknader

Det er inngått avtale om frivillig vern mellom grunneier og Miljødirektoratet. I tillegg til bestemmelsene i eksisterende verneforskrift, er det tatt inn bestemmelser knyttet til energianlegg.

Trusler mot verneverdiene

Skogsdrift og hytteutbygging.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Breie naturreservat*.

Etnedal kommune har uttalt seg til utvidelsen av Breie naturreservat og mener at utvidelsen ikke vil være i konflikt med skogbruket på omkringliggende arealer. De ønsker at eksisterende skiløyper skal kunne vedlikeholdes, også med fremtidens krav til utforming av skiløyper. De ønsker at det tas inn en mulighet for å legge om skiløypetraséene i § 7 i verneforskriften. Den foreslåtte utvidelsen av reservatet strekker seg inn på en hyttetomt som er regulert til fritidsbebyggelse. Kommuner ønsker at vernegrensa justeres inntil hyttetomten, slik at det ikke blir et sterkt vern inne i det regulerte området for fritidsbebyggelse. Siden verneområdet vil ligge mellom to hyttefelt og i et område som er klassifisert som et svært viktig friluftsområde, er det viktig at verneforskriften åpner for at det kan gis tillatelse til enkel tilrettelegging for friluftslivet. Kommunen ønsker en presisering av hva denne bestemmelsen betyr. Kommunen stiller spørsmål til om det er fornuftig å verne områder med lav mangeloppfyllelse fremfor andre områder med høyere verneverdier når det er så lite midler tilgjengelig for skogvern.

Statsforvalterens kommentarer: Etter det vi har fått opplyst, går det én skiløype gjennom eksisterende naturreservat som fortsetter inn i den foreslåtte utvidelsen. Denne skiløypa er det inngått avtale med grunneierne om. Innenfor forslag til utvidelse går det i tillegg en annen skiløype som det ikke er inngått avtale med grunneier i utvidelsen om. Verneforskriften for eksisterende verneområde har en bestemmelse om at det kan gis tillatelse til etablering av nye skiløyper etter søknad i tillegg til vedlikehold av eksisterende skiløyper. Ved en feil ble bestemmelsen om nye skiløyper ikke tatt inn i utkast til verneforskrift som gikk på høring. Denne er nå tatt inn i vår tilråding til Miljødirektoratet. Dette innebærer at det er hjemmel for å kunne tillate endrede traseer og nye skiløyper. Anleggelse av skiløyper er imidlertid også avhengig av en tillatelse fra grunneier. Grunneier i forslag til utvidelse har signalisert at han ikke ønsker flere skiløyper i dette området, og forutsatt dette i avtalen med Miljødirektoratet om frivillig vern. Det er hjemmel for motorisert ferdsel for oppkjøring av skiløyper i verneforskriften. I utkast til verneforskrift er det hjemmel for enkel tilrettelegging for friluftsliv ut over stier og skiløyper. Igjen er dette avhengig av grunneiers tillatelse. Ca. 2 dekar av verneforslaget ligger innenfor reguleringsplanen for Nordfjellstølen. Det er ikke hensiktsmessig at verneområdet skal berøre dette regulerte området, og det er heller ikke registrert spesielle arter eller naturtyper på dette arealet. Grensa for verneforslaget vil derfor bli endret og lagt inntil grensa for denne reguleringsplanen. På denne måten vil heller ikke hytteeiendommen, gnr./bnr. 137/36, bli berørt. Her ble forslag til vernegrense unøyaktig lagt inn fra vår side før høring. Utvidelsen av Breie naturreservat har ikke de høyeste naturverdiene, men det framgår av høringsdokumentet at området har tilstrekkelige verneverdier til at Statsforvalteren ønsker å fremme et verneforslag. Vi kan ha forståelse for at høringsdokumentene kan være vanskelige å sette seg inn i. Disse dokumentene og selve høringsprosessen er imidlertid utformet på denne måten for å effektivisere verneprosessen for vernemyndighetene, men også for mange av høringsinstansene.

Kjetil Fjeld ønsker at det tas inn muligheter for å lage nye skiløypetraséer i verneområdet, jf. 3 kart han har lagt ved uttalelsen sin.

Statsforvalterens kommentarer: Dette innspillet gjelder muligheten for å kunne etablere ei ny skiløype innenfor eksisterende Breie naturreservat. Vi vil derfor ta kontakt med Fjeld for å få avklart om dette er å betrakte som en søknad om tillatelse til en slik etablering innenfor naturreservatet.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår utvidelse av Breie naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Utvidelse Eriksrud naturreservat

Kommune: Gjøvik

Verneverdi: ***

Areal: 74 dekar

Berørte eiendommer: 186/1 og 186/19

Områdebeskrivelse og naturverdier

Utvidelse av Eriksrud naturreservat ligger i den bratte østvendte lisa sør for Eriksrudberga, på vestsiden av Mjøsa rett nord for Mjøsbrua, nord i Gjøvik kommune. Avgrenset tilbudsområde ligger sør for eksisterende naturreservat. Tilbudsområdet omfatter kun en mindre del av den sammenhengende gammelskogen i den lange lisa området er en del av. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone i høgdelaget ca. 195-340 moh.

Lokalklimaet er varmt og tørt. Terrenget i hele lisa er brattlendt og heterogent; jevnbratte hellinger veksler med brattskrenter, bergvegger og rasmark. Storparten av lisa har gammelskog som i hovedsak ikke er påvirket i nyere tid (men foruten rasmarksskogen opplagt en del utnyttet i gamle dager). Dette er et lite «spesialområde» med høye kvaliteter knyttet til velutviklet kalkgranskog, kalklindeskog, gammel lavlandsgran-blandingsskog og gammel rasmarks-edellauvskog, som i tillegg har til dels godt utviklet naturskogstilstand med høye naturkogs-kvaliteter (ikke minst med gamle mosegrodde edellauvtrær og mye dødved bl.a. av lind). Edellauvskogen er uvanlig velutviklet til å være en utpreget innlandsutpost for slik skog. Sammen med eksisterende naturreservat er den nordre delen av arealet den eneste sikre, veldokumenterte forekomsten av kalklindeskog nord for Tyrifjorden. Flere lindetrær måler 60 cm diameter i brysthøyde, og enkelte har hulheter ved basis. Det er også en god del dødved av alle treslag, mest bemerkelsesverdig er mye dødved av lind i tilsynelatende alle nedbrytningsstadier.

Hele området dekkes av naturtyper med verdi A/svært viktig etter DN håndbok 13 metoden. Artsmangfoldet er utvilsomt rikt, særlig av kalkskogs-mykorrhizasopp, men

dette er foreløpig mangelfullt dokumentert (hittil påvist 5 rødlistearter, alle NT) (4 vedsopp, 1 lav). Av rødlistede naturtyper har området høy dekning av kalkgranskog (VU) og kalkedellauvskog (i form av kalklindeskog) (EN).

Selv om arealet er lite, vurderes området å oppfylle viktige skogvern mangler i høy grad. Av mangelnaturtyper (prioriterte skogtyper og ansvarsskogtyper) inngår kalkgranskog og rik lågurtgranskog, rik edellauvskog og lavlands-naturskog. Av viktige generelle mangler omfattes rikskog (rik lågurtgranskog, kalkgranskog, rik edellauvskog), lavlandsskog, gammel naturskog, og rikt arts mangfold (trolig høy grad). Regionen har lav vernedekning av lavlandsskog og området vil derfor kunne være et bidrag til å bedre representativiteten i geografisk dekning av skogvernet. Det har også en særlig stilling ved å representere en isolert utpost for rik edellauvskog og særlig for kalklindeskog, og er derfor viktig for å dekke inn variasjonsbredden av slik skog.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en høgproduktiv og rik blandingskog i til dels rasmark bestående blant annet av rene bestand av alm-lindeskog med dominans av lind. Naturskogen er flersjiktet med mange gamle trær, kontinuitet i død ved og stedvis mye læger. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for svært mange truede arter fra mange organismegrupper, særlig sopp og karplanter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Elvia AS har områdekonsesjon og eier et 11 kV distribusjonsnett som krysser området med oppslag av ungt lauvkratt. Det er i utkast til verneforskrift tatt inn standard bestemmelser for drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av det aktuelle nettanlegget. Vi viser ellers til våre kommentarer foran i dokumentet til dette.

Øverst i lia i sørvest står et gammelt piggtrådgjerde i overgangen mellom den brattlendte naturskogen nedi lia og noe slakere gran-kulturskog på oversiden. Kulturskogen er i hogstklasse 5 og kanskje plantet på gammel beitemark.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Gjøvik kommune. Store deler av arealet er innenfor faresone for ras og skred.

Merknader

Gjøvik kommune er forvaltningsmyndighet i Eiksrud naturreservat.

Det er inngått avtale om frivillig vern mellom grunneier og Miljødirektoratet.

På vernetidspunktet i 1981 for det eksisterende naturreservatet ble det benyttet et kartgrunnlag (økonomisk kartverk) som ikke var oppdatert på den da allerede utbedrede vegtraseen (fylkesvegen) i området. Vernegrensa framstår derfor nå på kartverkene som

den går inn i Eriksrudvegen (fylkesvegen) forbi området. Dette vil vi nå rette opp i forbindelse med tilrådingen. Forslaget om endring av grense ved eksisterende naturreservat går ut på at denne skal følge eiendomsgrensa mellom den private eiendommen gnr./bnr. 186/19 og Statens vegvesen sin eiendom gnr./bnr. 257/36. Det vises til vedlagte kart.

Eksisterende verneforskrift for Eriksrud naturreservat er gammel og upresis. Denne er nå oppdatert etter dagens standard for verneforskrifter. Det er utover standardbestemmelsene tatt inn bestemmelser knyttet til storviltjakt, friluftsliv, landbruksaktivitet, energianlegg og vedlikehold av anlegg og innretninger.

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk, jordbruk og masseuttak.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Eriksrud naturreservat*.

Statens vegvesen har uttalt seg til utvidelse av Eriksrud naturreservat. Ansvar for utbygging av E6 Moelv-Roterud er overført til Nye Veier AS og deres planleggingsarbeid kan utfordres dersom foreliggende grensedragningsplan av Eriksrud naturreservat mot nord og øst vedtas. Dette kan tvinge framtidig utvikling av hovedveg og parallelført fylkesveg utover i Mjøsa og dermed utfordre andre verneverdier. Statens vegvesen har ansvar for drift og vedlikehold, samt forvaltning fram til ny veg er ferdigstilt. Vi forstår at det er opprettet dialog med planleggingsressurser tilknyttet Nye veier AS og forventer dermed at nødvendige avklaringer og innspill blir adressert.

Statsforvalterens kommentarer: Vi forstår uttalelsen fra Statens vegvesen slik at de ikke har merknader til den foreslåtte utvidelsen av Eriksrud naturreservat. Merknaden går på forholdet til det eksisterende naturreservatet og planene om ny E6 på strekningen Moelv-Roterud der det er en pågående planprosess. Statsforvalteren har hatt dialog med Nye Veier AS om dette forholdet. Vi presiserer at det ved det eksisterende naturreservatet er snakk om en grenseendring der vernegrensa blir justert i tråd med de faktiske forhold på stedet, jf. beskrivelsen av bakgrunnen for dette i høringsdokumentet og i merknaden over under områdebeskrivelsen. Dette innebærer at vernegrensa blir lagt i den eksisterende eiendomsgrensa på stedet mellom den private eiendommen, der naturreservatet ligger, og Statens vegvesen sin eiendom utenfor verneområdet. Dette betyr at noe over 1 dekar av nåværende kartavgrensning av verneområdet utgår. I planprosessen for ny E6 har vi gjort Nye Veier AS oppmerksomme på dette. Statsforvalteren har samtidig vært tydelig på at eksisterende naturreservat ikke skal bli berørt i forbindelse med den nye vegen. Så langt i planprosessen har vi forstått på Nye Veier AS at Eriksrud naturreservat ikke vil bli berørt av dette.

Nye Veier AS skriver at vernegrensen bør trekkes minimum tre meter fra dagens vegkant for å kunne ivareta forsvarlig drift av Eriksrudvegen. Fylkeskommunen vil blant annet ha et vedlikeholdsbehov av grøftene og eventuell endret skilting langs vegen. Eventuelle tiltak til anleggsgjennomføring vil dekkes av denne bredden.

Statsforvalterens kommentarer: Vi viser til det som er sagt over under merknad til verneforslaget i områdebeskrivelsen om bakgrunnen for grenseendringen av eksisterende Eriksrud naturreservat, og vår kommentar til uttalelsen fra Statens vegvesen. Forslag til å ta ut arealer fra naturreservatet følger altså eiendomsgrensa i området mellom den private eiendommen og Statens vegvesen sin eiendom. Det er derfor arealene til Statens vegvesen sin eiendom som blir tatt ut av verneområdet. Det er ikke forslag om å ta ut arealer av den private eiendommen. Disse arealene er en del av den eneste klart definerte kalkedellauvskogen/kalklindeskogen i Innlandet med en rekke truede kalklindeskogsoppper. Området har derfor store verneverdier. Statsforvalteren ser det derfor som uaktuelt å grense ut ytterligere arealer ut over Statens vegvesen sin eiendom. Avstanden fra eiendomsgrensa til den faktiske veikanten er på det nærmeste under 1 meter, men det er svært bratt på dette stedet, og derfor vil vernegrensa komme ovenfor arealet som er aktuelt for grøftevedlikehold og plassering av skilter. Vi har imidlertid i forvaltningen av verneområdet erfart at området kan være rasutsatt. For å tilfredsstille behovet for tiltak knyttet til dette og eventuelt ytterligere vedlikehold av Eriksrudvegen, vil vi ta inn bestemmelser i verneforskriften som hjemler tiltak mot ras, skred, vegetasjonsrydding og annet vedlikehold av Eriksrudvegen.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår utvidelse av Eriksrud naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Høkleberget

Kommune: Gran

Verneverdi: **

Areal: 1074 dekar

Berørte eiendommer: 20/1

Områdebeskrivelse og naturverdier

Området ligger ved Horn på østsida av Randsfjorden på grensa til Søndre Land kommune. Store deler av området er sørvendt. Lisidene er for det meste nokså slake, men med flere innslag av små berg og knauser i tillegg til høye bergvegger på ca. 25-30 meter. Den topografiske variasjonen vurderes som nokså høg. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone i høgdelaget ca. 150-430 moh. Området er godt arrondert. Arealer med yngre skog er tatt med for å bedre arronderingen.

Skogen i store deler av området er nokså produktiv med betydelige arealer med middels og til dels høg bonitet. Hele området er dominert av tørre vegetasjonstyper, men med innslag av myr i de øvre deler. Lyngskog med furu dominerer i de grunnlendte øvre delene, mens rikere granskog, til dels lågurtgranskog, dominerer i midtre og nedre deler. Eldre furu- og granskog utgjør kjernen i området der det er en del furu eldre enn 250 år. I furuskogene er det noe dødved og gadd i partier. I granskogene finnes mer dødved og skogen har begynt å gå i sammenbrudd. Kontinuiteten vurderes som låg.

Prosesen mot naturskogpreg er ganske framskreden i partier, og noen deler må betraktes som naturskog allerede i dag.

Det er påvist et relativt beskjedent mangfold av sjeldne og trua arter i området. Dette skyldes bl.a. dårlige forhold for sopp under kartlegginga. Det er kun påvist en rødlisteart av sopp. Potensialet for sjeldne og trua sopp er godt. Det samme gjelder for insekter. Utvalget av arter blant lav, moser og karplanter er lågt. Det hekker klippehekkende rovfugl og andre rovfuglarter i området.

Høkleberget fyller viktige mangler i skogvernarbeidet, herunder rike barskoger og biologisk gammel skog i låglandet, samt at restaureringspotensialet for arealer på høg bonitet er stort over en kort til middels lang tidshorison. Området er dessuten viktig som en del av et økologisk nettverk og for representativitet for skogområder langs Randsfjorden.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en til dels rik og gammel naturbarskog i lavlandet som er dominert av tørre vegetasjonstyper i et varmt mikroklima, der det stedvis også er en god del dødved i form av læger og gadd. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er og har potensialet som et leveområde for sjeldne og sårbare arter i flere organismegrupper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Ingen kjente landbrukstilknyttede aktiviteter i området bortsett fra skogbruk. Avgrensingen av verneforslaget innebærer at et skogareal blir liggende inneklemt uten annen atkomst på eiendommen enn gjennom det foreslåtte verneområdet. Det er derfor tatt inn en bestemmelse under § 7 i verneforskriften som hjemler motorisert ferdsel for drift av skogen og utfrakt av tømmer gjennom naturreservatet langs en trasé som er avmerket på vernekartet.

Det er to gamle veger som går gjennom området som samtidig er viktige kulturminner. Dette er Gamle Bergenske hovedveg i nedre del av området, som går gjennom Hornskeiva, og den enda eldre vegen, Postvegen, gjennom Gammelkeiva, i de øvre deler av området. Vedlikehold, skjøtsel og istandsetting av disse kulturminnene er hjemlet i verneforskriften. Forvaltningsmyndigheten for verneområdet vil inngå et samarbeid med kulturvernmyndighetene om dette. Vi viser ellers til vår kommentar foran i dokumentet til dette.

I søndre del av området, nedenunder Høkleberget, ligger det en gammel, forseggjort hesteveg som vil kunne vedlikeholdes som en gammel ferdselsveg. Denne vegen kan også ses på som et kulturminne slik at den også kan vedlikeholdes og istandsettes etter denne bestemmelsen i verneforskriften § 7.

Området er mye brukt til friluftsliv/turbruk. Det går flere stier i området. Postvegen blir særlig mye benyttet sammen med stien fra denne, Gammelkleiva, via Utsikten og bort til Høkleberget. Tillatelse til vedlikehold av stinettet vil bli gitt som flerårige tillatelser.

Det er i verneforskriften lagt til grunn at den motoriserte ferdselen på Gamle Bergenske hovedveg, som betraktes som en bilveg, ikke skal reguleres gjennom bestemmelser i denne forskriften. Motorisert ferdsel på denne blir derfor regulert av vegeier/rettighetshavere.

Glitre Energi Nett har en 22 kV kraftledning som går gjennom området. Det er i utkast til verneforskrift tatt inn standard bestemmelser for drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av det aktuelle nettanlegget. Vi viser ellers til våre kommentarer foran i dokumentet til dette.

I vestre del grenser verneforslaget til fylkesveg 34 over en strekning på ca. 360 meter. Grense for verneforslaget slik denne foreligger til tilråding, er lagt i eiendomsgrensa mellom privat eiendom og Innlandet fylkeskommune (vegeiendommen). Denne grensa kommer svært nær selve vegen. Oppe på berget i dette området er det etablert gjerde og rassikringsnett. I verneforskriften § 7 er det tatt inn bestemmelser av hensyn til fylkesvegen som hjemler tiltak mot ras og skred, rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko og nødvendige tiltak innenfor verneområdet for vedlikehold av vegen.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Gran kommune. Deler inngår i faresoner for ras og skred.

Merknader

Grunneier har underskrevet framforhandlet avtale.

I dialog og etter ønske fra grunneier er det gjort noen endringer i forslag til vernegrense sammenlignet med den naturfaglige rapporten. Dette gjelder arealer som er tatt ut og utvidelser. Endringene er gjort i nedkant i sørvest, i nedre del sentralt i området, ved Høkleberget og i nordøst. Endringene gir bl.a. en bedre arrondering og et mer helhetlig område som fanger bedre opp høgdegradienten (utvidelser både i nedkant og overkant).

Siden det hekker rovfugl i området som er spesielt sårbar for forstyrrelser i hekketida, og området er mye brukt i friluftssammenheng, er det i tillegg til et forbud mot større arrangementer også satt et forbud mot teltleirer.

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Høkleberget naturreservat*.

Innlandet fylkeskommune har uttalt seg til Høkleberget. De skriver at den gamle vegen over Hornskeiva – bygd på slutten av 1700-tallet, og Gammelkleiva, som er et

enda eldre vegfar (trolig tilbake til middelalder,) ligge innenfor/ inkluderes i Høkleberget naturreservat. Begge vegene har nasjonal verneverdi, og førstnevnte er del av den Bergenske Kongevei. Vernet av skogen inntil disse vegene, vil være positivt for vernet av disse vegene ettersom det vil redusere behovet for transport av tømmer på vegene og skader som følge av dette. Det er i verneforskriften lagt til grunn at den motoriserte ferdsele på den Gamle Bergenske hovedveg, som av statsforvalteren betraktes som en bilveg, ikke skal reguleres gjennom bestemmelser i denne forskriften. Motorisert ferdsele på denne blir derfor regulert av vegeier/rettighetshavere. Vi vil påpeke at den strekningen som ligger innenfor naturreservatet har en standard og tilstand som ikke tåler kjøring med tyngre motorisert kjøretøy. All motorisert trafikk bør derfor begrenses og kun knyttes til ev. skjøtsel og vedlikehold av vegene Hornskeiva og Gammelkeiva. Vedlikehold, skjøtsel og istandsetting av disse kulturminnene er hjemlet i verneforskriften. Vi forutsetter at det fortsatt vil være tillatt å holde vegene og tilhørende murer fri for vegetasjon og at dette innarbeides i skjøtels- eller forvaltningsplaner. Disse må utarbeides i samråd med kulturarv i Innlandet fylkeskommune og Statens vegvesen ved Norsk vegmuseum.

Statsforvalterens kommentarer: Statsforvalteren er enig med Innlandet fylkeskommune om at kjøring på den Gamle Bergenske hovedveg av ulike hensyn knyttet til kulturminner/kulturmiljø og naturverdier bør begrenses til det som er høgst nødvendig. Vårt inntrykk er at grunneier/vegeier er av samme oppfatning. Ferdsele bør begrenses til grunneiers formål og skjøtsel/forvaltning av den gamle vegen og verneområdet. Det å holde den Gamle Bergenske hovedveg og tilhørende murer fri for vegetasjon anser vi for å være et ordinært vedlikehold av den Gamle Bergenske hovedveg som det i utkast til verneforskrift er gitt et generelt unntak for, jf. § 4 bokstav d. Arbeider på denne vegen og andre veger som kulturminner som går ut over vanlig vedlikehold, må det søkes om, jf. § 7 bokstav a i utkast til verneforskrift. Det er en forutsetning at viktige kulturminner innenfor verneområdet skal ivaretas. Dette må skje i en dialog mellom fylkeskommunen, Statens vegvesen ved Norsk Vegmuseum og forvaltningsmyndigheten for verneområdet, og innarbeides i en forvaltningsplan for verneområdet.

Glitre Energi Nett AS skriver at deres innspill til verneforskriften for Høkleberget er tatt med i høringsforslaget, og at de derfor ikke har ytterligere kommentarer, men vil minne om at ryddebeltet gjennom skogen er 5 meter målt fra senterlinje og ut til hver side, totalt 10 meter bred trasé.

Statsforvalterens kommentar: Statsforvalteren har notert seg bredden på ryddebeltet for den aktuelle kraftledningen.

NVE skriver at de foreslåtte verneområdene Høkleberget og Ånes ligger nært reguleringsmagasinet Randsfjorden som blir brukt til kraftproduksjon og tilhører vannkraftverket Bergerfoss. Kraftverket eies av Ringerikskraft AS, mens Foreningen til Randsfjords regulering har konsesjon til reguleringen av Randsfjorden. I Høkleberget ligger vernet område ca. 15 meter fra høyeste regulerte vannstand (HRV). Det går en vei

mellom magasinet og vernet område. Verneforslaget for dette området kommer *ikke* i konflikt med reguleringen. Vi oppfordrer Statsforvalter til å be skogeieren(e) av Høkleberget og Ånes om å opplyse om det er noen privatrettslige forhold i de foreslåtte verneområdene, som vil kunne få betydning for vern. Det inkluderer opplysninger som skogeieren(e) allerede har fått eller får utbetalt erstatninger i de foreslåtte verneområdene i henhold til skjønnsavgjørelser eller avtaler.

Statsforvalterens kommentarer: Den laveste delen av verneforslaget for Høkleberget ligger ca. 15 meter over HRV. Fylkesveg 34 går mellom magasinet/Randsfjorden og verneforslaget. Vi kan derfor ikke se at verneforslaget skal kunne komme i konflikt med eksisterende regulering av Randsfjorden, eller at reguleringen av Randsfjorden har noen betydning for et vern av Høkleberget. Dette, og privatrettslige forhold knyttet til dette, har derfor heller ikke vært noe relevant tema i drøftingene med grunneier.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Høkleberget naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Viertjenna og Rotnedalen

Kommune: Grue

Verneverdi: **

Areal: 757 dekar

Berørte eiendommer: 98/1

Områdebeskrivelse og naturverdier

Rotnedalen naturreservat er et kvartærgeologisk verneområde vernet i 1989 for å ta vare på et naturhistorisk interessant område med viktige kvartærgeologiske formelementer, blant annet et langt eskersystem som er en viktig del av et større dreneringssystem. Verneområdet er i dag ca. 1371 dekar stort, og det er lov med skogsdrift i verneområdet dersom dette ikke lager varige spor i undergrunnen. Vi foreslår å skille ut et område innenfor Rotnedalen naturreservat til et eget skogreservat med strengere bestemmelser knyttet til inngrep. Det nye reservatet er ca. 757 dekar stort og er foreslått å hete *Viertjenna naturreservat*.

Naturverdiene vi ønsker å bevare innenfor dette området er knyttet til rik sandfuruskog. Skogen er ikke biologisk gammel, men på grunn av at man har spart frøtrær av furu over lang tid, er kontinuiteten bevart for de soppartene som har sopprot (mykorrhiza) med furutrærne. Av slike arter er det funnet blant annet kransmusserong (VU), besk storpigg (NT), teglrød kragemusserong, brungul musserong, billeslørsopp, blå brunpigg, svartsølvpigg, beltesølvpigg og furuskjellpigg. Gubbeskjegg (NT) er også funnet på enkelte trær.

Området vurderes i høy grad å oppfylle viktige skogvernangivelser. Viertjenna er en av de større kjente forekomstene med rik sandfurusskog i gamle Hedmark fylke, og det finnes få vernede sandfuruskogeter i Innlandet fra før. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av rik sandfurusskog og utgjør en spesiell geologisk forekomst av kvartærgeologisk interessante formelementer. Sandfurusskog er viktig for en rekke arter, og det er funnet flere rødlistede arter av sopp her.

Viertjenna er et sandfurusskogområde langs elva Rotna, med flere synlige eskere som gir området et småkupert preg. Området har flere små tjern, bekker og myrer. Noen av de soppartene som er registrert her er kransmuserong, besk storpigg, teglrød kragemuserong, brungul musserong, billeslørsopp, blå brunpigg, svartløvpigg, beltesløvpigg og furuskjellpigg.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Det er to kraftlinjer gjennom området, én helt nord i Rotnedalen naturreservat og én helt sør i Viertjenna naturreservat. Det er bilveier i utkanten av begge reservatene i tillegg til en liten stubb inn i Viertjenna naturreservat. Det går også en traktorvei inn til en leirplass med gapahuk og grillhytte i Viertjenna naturreservat. På vestsida av Viertjenna naturreservat, mot elva Rotna, er det ei lita brygge. Det er ingen kjente landbrukstilknyttede aktiviteter i området bortsett fra skogbruk.

Planstatus

Området ligger innenfor et LNFR-område (landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift) i arealdelen til Grue kommunes kommunedelplan for 2012-2020. Området ligger også som båndleggingssone etter lov om naturvern.

Merknader

Verneforskriften for eksisterende Rotnedalen naturreservat (kvartærgeologisk verneområde) må endres dersom Viertjenna naturreservat skal opprettes som et eget reservat. Verneforskriften er gammel, og inneholder ikke de bestemmelsene som er vanlige å ha med i dagens verneforskrifter. Vi har derfor tatt inn bestemmelser i verneforskriften for Rotnedalen naturreservat knyttet til kraftlinjer i de generelle unntakene fra vernebestemmelsene. Det har ikke vært mulig å legge inn spesifiserte dispensasjonsbestemmelser knyttet til kraftlinjer, siden slike gamle fredningsforskrifter ikke har med dette. Dette må da søkes om etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen. Samtidig har vi justert vernegrensa for å tilpasse denne til det nye reservatet i tillegg til å rette opp noen feilaktigheter langs bilveiene. Berørte eiendommer er også oppdatert. Det reviderte forslaget til verneforskrift for Rotnedalen

naturreservat ligger vedlagt denne tilrådingen, i tillegg til forslaget til ny forskrift for Viertjenna naturreservat. Nytt areal for Rotnedalen naturreservat vil bli ca. 563 dekar.

I verneforskriften for Viertjenna har vi utover standardbestemmelsene i dagens verneforskrifter tatt inn bestemmelser knyttet til storviltjakt (inklusive bjørn og villsvin), vedlikehold av eksisterende kraftlinjer, gapahuker, tre-lavvo, brygge, traktorvei, bilvei og stier, og en søknadsmulighet for motorisert ferdsel i tilknytting til ovennevnte installasjoner og tiltak. Siden det ikke lenger er beitedyr i området, har vi i samråd med Norsk Institutt for Naturforskning, tatt inn en generell åpning for å kunne gjennomføre større arrangementer til fots. Vi vet at Viertjenna er et område hvor det foregår flere orienteringsløp. Tanken bak denne bestemmelsen er at løping til viss grad kan ligne på tråkk av beitedyr i sandfuruslogen for å unngå at den gror igjen.

Avtale om vern av Viertjenna naturreservat er signert.

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk er største trusselen mot sandfuruslogen. Ellers er gjengroing av sandarealene en trussel som kan føre til at soppfloraen blir fortrenget.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har etter oppklaringer av Statsforvalteren i høringen ingen merknader til navnene *Viertjenna naturreservat* og *Rotnedalen naturreservat*.

Innlandet fylkeskommune har uttalt seg til Viertjenna. De skriver at det innenfor avgrensningen til Viertjenna og Rotnedalen naturreservat i Grue kommune er det registrert fem lokaliteter med automatisk fredete kulturminner (id 50644, 225054, 79205, 21023 og 50645). Dette er fangstgroper fra jernalder/middelalder. Stedfesting og avgrensning kan imidlertid være unøyaktig. Området har stort potensial for tilsvarende og andre automatisk fredete kulturminner som ikke er registrert. Det er positivt at det åpnes for istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner og kulturmiljøer. Vi anbefaler videre at hensyn til kulturminner nevnes i bestemmelsene i forhold til ferdsel, vedlikehold og oppgradering når det gjelder kraftlinjer, bilveier, traktorveier og felling av trær.

Statsforvalterens kommentarer: Det er ikke tenkt at det er annet enn eksisterende anlegg som skal kunne vedlikeholdes i reservatene. Eneste unntaket fra dette er kraftlinjer som kan fornyes og oppgraderes, men da i samme trasé som eksisterende ledninger. Vi mener derfor ikke at vernebestemmelsene knyttet til vedlikehold vil være i konflikt med kulturminnene, siden det ikke vil være en økning i aktivitet eller utstrekning i terrenget jamført med situasjonen i dag. Det er tatt inn i verneforskriften § 5 første ledd at all ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Viertjenna naturreservat og endring av Rotnedalen naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Kjøremslia

Kommune: Nord-Fron

Verneverdi: nasjonal (5)

Areal: 1167 dekar

Berørte eiendommer: 331/2, 345/1, 351/4,5, 352/1, 353/1

Områdebeskrivelse og naturverdier

Kjøremslia er ei sørvendt, bratt lisode rett vest for Kvam. Det er et av de største lisode-områdene i Gudbrandsdalens hoveddalføre som er tilnærmet urørt av nyere inngrep i både lengde- og høydegradienten, med unntak av aller nederste del som er berørt av E6-utbygginga. Området ligger i mellomboreal og sørboreal vegetasjonssone i høgdelaget 280-750 moh.

Området ble kartlagt i 2018 i forbindelse med den nasjonale kalkskogkartleggingen i regi av Miljødirektoratet. I kartlegginga ble ca. 1600 daa kartlagt, og 1342 daa av dette arealet ble vurdert som verneverdig av kartlegger. Alt dette verneverdige arealet er ikke med i det nå foreslåtte verneområdet, og noe er også med som ikke ble kartlagt som verneverdig. Likevel er det foreslåtte verneområdet i stor grad overlappende med areal vurdert som verneverdig i kartlegginga, og nærmest alt areal med avgrensa naturtyper/kjerneområder ligger innenfor foreslått vernegrense. Området betraktes derfor som robust og med godt arronderte grenser.

Kjøremslia er ei stor, høy og brattlendt lisode. Selv om den storskala naturmessig framstår som nokså homogen, er småskalavariasjonen stor. Bjørkeskog og furuskog er vanligst, og dekker det meste av lia – dels som ren bestand, dels i blanding – men det er også litt blandingslauvskog, og mindre partier gråorskog. Mye av furuskogen er rik lågurtskog, stedvis nær kalkfurusog. Bjørk- og lauvskogen er også i hovedsak lågurtskog, men en del høgstaudeskog finnes også. Lia har mye berg og en del rasmark, inkl. ganske mye kalkrikt berg, og mange steder er det rike småberg og steinblokker spredt i skogen.

Kjøremslia dekkes av sammenhengende eldre og gammel skog. Selv om i hvert fall nedre-midtre deler av lia har vært betydelig utnyttet i gamle dager med hogst og beite, framstår området i dag som praktisk talt uberørt av nyere inngrep og påvirkning. Området har høy tetthet og mye areal av verdifulle naturmiljøer og et rikt artsmangfold. Tre hoved-naturtyper dekker mye areal og er velutviklet: rik «kalkskogsnær» lågurtfurusog og sandfurusog, rik bjørk- og blandlauvskog av lågurt- og høgstaudetype, og kalkrike bergvegger og -skrenter. Disse er velutviklet og har store naturverdier knyttet til seg. Naturskogs-kvalitetene er ikke store, men både furu og bjørkeskogen har slike kvaliteter. Velutviklet sandfurusog i såpass naturskogs-nær tilstand som finnes øst i området er sjelden både regionalt og nasjonalt. Artsmangfoldet er rikt, med både relativt høyt antall rødlistearter, god spredning på artsgrupper, og sjeldne og spesialiserte arter. Lavforaen på rike bergvegger og steinblokker utmerker

seg, med både kalkbergarter og elfenbenslav-elementet, og området er et av få som har innslag både av det kontinentale «Vågå-elementet» og mer sørlige varmekjære kalkbergarter. Også mosefora, mykorrhizasoppfunga og karplantefora er rik. Det finnes også innslag av interessante vedsopp, og stort potensial for insekter. Hittil er det påvist 22 rødlistearter (1 EN, 4 VU, 17 NT). Rødlistede naturtyper dekker relativt mye areal, godt representerer er både kalk- og lågurtfuruskog (VU), rik sandfuruskog (NT), og tørt kalkrikt berg i kontinentale områder (VU).

Området vurderes i høy grad å oppfylle viktige skogvern mangler. Av mangelnaturtyper (prioriterte skogtyper og ansvarsskogtyper) inngår kalkfuruskog/lågurtfuruskog og sandfuruskog (rik utforming). Av viktige generelle mangler omfattes rike skogtyper, lavlandsskog, internasjonale ansvarsskogtyper og rikt artsmangfold. Variasjonsbredden er høy, og området innehar store deler av de naturtypene som slike lisider i regionen har og bidrar derfor godt til representativiteten i geografisk dekning av skogvernet.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en godt arrondert, variert og rik naturskog med et stort innslag av flere rødlistede naturtyper som kalk- og lågurtfuruskog, rik velutviklet sandfuruskog og tørt kalkrikt berg og rasmare i tillegg til rik bjørk- og blandlauvskog av lågurt- og høgstaudetype. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for en rekke truede og sårbare arter innenfor flere artsgrupper, særlig lav.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Området er bratt, og brukes i begrenset grad til friluftsliv. Unntaket er sør-vest i området der Pilegrimsleden krysser området. Traseen er inntegnet i gjeldende kommuneplan, og også på vernekartet. Det er også tatt hensyn til merking, rydding og vedlikehold av denne i verneforskriften.

Vevig AS har områdekonsesjon i det foreslåtte verneområdet og de eier et 22 kV distribusjonsnett som ligger nært området i sør-østlige del. I utkast til verneforskrift er det tatt inn standard bestemmelser som ivaretar drift og vedlikehold av denne kraftledningen, men ikke til oppgradering og fornying (se nærmere kommentar foran i dokumentet til dette).

Reguleringsplan for ny E6 (E6 Kvam – Sel grense, ikrafttredelse 18. juni 2013) berører området to plasser i sør. Arealformålet i reguleringsplan som berører det foreslåtte verneområdet er her enten «LNFR» eller «Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur. Annen veggrunn – grøntareal». Reguleringsplan er ferdig utbygget, og ut fra flyfoto er det kun en skjæring til en sideveg (landbruksveg) til E6 som så vidt berører det foreslåtte verneområdet. Dette vil grenses ut på endelig vernekart. Vi kan derfor ikke se at det vil bli noen arealkonflikt mellom reguleringsplan og verneområdet.

Direktoratet for mineralforvaltning har påpekt at området berører en liten del av en registrert sand- og grusforekomst. Vår kommentar til dette kan leses foran i dette dokumentet.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Nord-Fron kommune. Størsteparten av området inngår i ras- og skredfaresone, og rundt to bekkedaler som berører området er det tegnet inn flomfaresoner. Området berøres så vidt av reguleringsplan «E6 Kvam – Sel grense» ned mot E6 i sør, se omtale i avsnittet over.

Merknader

Navnet *Kjøremslia* er av Språkrådet foreslått endret til *Kjøremsberget*. Se kommentarer fra oss om dette foran i dette dokumentet.

Det er utover standardbestemmelsene i dagens verneforskrifter tatt inn bestemmelser knyttet til storviltjakt, friluftsliv, landbruksaktivitet, energianlegg og vedlikehold av anlegg og innretninger.

Det er inngått avtale om frivillig vern mellom grunneierne og Miljødirektoratet.

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk og vegbygging.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet skriver at dersom navnet *Kjøremslia* er feilplassert i SSR, må Statsforvalteren kontakte Kartverket for å få rettet opp dette.

Statsforvalterens kommentarer: Statsforvalteren vil kontakte Kartverket for å rette opp det feilplasserte navnet i SSR.

Nord-Fron kommune har uttalt seg til *Kjøremslia* naturreservat. De er positive til vern av *Kjøremslia* under forutsetning av at det i verneforskrifta gis direkte hjemmel for å kunne sikre boliger og infrastruktur som vei og bane mot flom, skred mm. Arealet som er planlagt vernet ligger innenfor områder som er vist som aktsomhetsområde for jord- og flomskred m.m. i NVE sine kart. Videre påpekes det at rett vest og delvis innenfor planområdet ligger bekken Kloppa som i flommen i 2013 gikk over sine bredder og førte til flere skadepunkt på E6 og jernbane som ligger nedenfor. Statsforvalteren må ta hensyn til de farene som ligger innenfor verneområde som kan føre til skader nedstrøm, for *Kjøremslia* så må det gis hjemmel i å gjennomføre nødvendig tiltak innen verneområde for å sikre bolig, og vei og bane som går nedenfor, både ved forebygging og nødvendige tiltak ved akutte hendelser. Det forutsettes at det gis direkte hjemmel til dette, da alternativet med søknad ikke vil være hensiktsmessig for slike tiltak.

Statsforvalterens kommentarer: Det er i utkast til verneforskrift nå tatt inn bestemmelser som gir et direkte unntak for nødvendige tiltak ved akutt behov for sikkerhetstiltak mot flom, ras og skred, og hjemmel for å gjennomføre planlagte, forebyggende tiltak for det samme etter søknad.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Kjøremslia naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Åsli

Kommune: Nordre Land

Verneverdi: **

Areal: 872 dekar

Berørte eiendommer: 1/6, 1/7, 2/1, 2/6, 2/7, 2/8, 4/4, 4/6, 4/9, 4/11, 8/2, 9/1, 9/10, 9/18, 9/22, 9/24

Områdebeskrivelse og naturverdier

Åsli ligger i den nordvendte lia på Nordsinni, ca. 10 km vest for Dokka. De øvre delene er til dels svært bratte. Enkelte bergvegger og skrenter finnes spredt. De nedre delene mindre bratte, delvis svakt ravinert. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone i høgdelaget ca. 320-725 moh. Området er godt arrondert.

Området preges av ulike former for humide vegetasjonstyper typiske for barskogområder i regionen. Særlig de nedre delene av området skiller seg ut gjennom nokså mye areal med høgstaudegranskog. Området preges for en stor del av gammel skog. Inne i området er det en lomme med yngre skog. Øvre del av området har for det meste eldre, humid og nokså godt sjiktet granskog på middels bonitet med mange gamle trær. Nedover i lia blir det rikere, og det finnes stedvis store mengder dødved i en grovokst, høgproduktiv og lavtliggende grandominert skog i sammenbrudd. Mye av dødveden er nokså nydannet, men det er stedvis også gode forekomster med middels til godt nedbrutt dødved.

Det er påvist et nokså rikt mangfold med sjeldne og trua arter i området. Det er hovedsakelig knyttet til to typer miljøelementer, dødved eller gamle trær av gran og berg/trær i område med høg luftfuktighet. I deler av området er det påvist store bestander av flere nær true arter, og det er et godt potensial for å finne flere og mer sjeldne arter vedboende sopp. I alt er det registrert ca. 12 rødlistearter i området.

Åsli har en høg grad av mangeloppfyllelse for mangelnaturtypen biologisk gammel høgbonitetsskog av gran i lavlandet der de største verdiene er knyttet til et lavtliggende kjerneområde ned mot 350 moh. Områdets humiditet og høge produktivitet oppfyller regionale mangler ved skogvernet. Området er dessuten viktig som en del av et økologisk nettverk av flere verneområder i distriktet, samtidig som området utfyller vernekvantitetene i dette nettverket.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et område med i hovedsak gammel, fuktig til dels lavereliggende og høgproduktiv granskog med forholdsvis store arealer med død ved som i tillegg har humide og til dels rike

bergvegger. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for truede arter innenfor flere artsgrupper, særlig lav.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Ingen kjente landbrukstilknyttede aktiviteter i området bortsett fra skogbruk.

I nedkant av området går det en skogsbilveg gjennom området, og området grenser her til den gamle Valdresbanen. Det er flere traktorveger i området. Det finnes også hesteveger i området som har kulturhistorisk interesse.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Nordre Land kommune. Store deler av arealet ligger innenfor faresone for ras og skred.

Merknader

I dialog med grunneierne er det gjort noen endringer i forslag til vernegrense sammenlignet med den naturfaglige rapporten og oppstartmelding. Det er gjort utvidelser ned til Valdresbanen og i de øvre, sørvestre delene av området. Dette gjør at en får med mer lavereliggende og rik skog, og høgdegradienten og arronderingen blir bedre.

Det er utover standardbestemmelsene i dagens verneforskrifter tatt inn bestemmelser knyttet til storviltjakt, friluftsliv, landbruksaktivitet, energianlegg og vedlikehold av veier, anlegg og innretninger.

Det er inngått avtale om frivillig vern mellom grunneierne og Miljødirektoratet.

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet skriver at de regner med at Statsforvalteren i løpet av høringen greier ut hvilket navn som skal brukes på området, jf. Statsforvalterens kommentar til Språkrådets uttalelse til oppstartsmeldingen.

Statsforvalterens kommentarer: Vi har ikke fått nye innspill fra lokalt hold om navn på området i forbindelse med høringa. Vi viser ellers til vår kommentar til navnet i høringsdokumentet. Vi vil derfor videreføre navnet *Åsli* for det aktuelle verneområdet.

Nordre Land kommune har uttalt seg til opprettelsen av Åsli naturreservat. De skriver generelt at skogvernet i deres kommune er på over 10 % og at det bør utredes bedre hvordan vernet påvirker fremtidig næringsgrunnlag for og struktur på landbrukseiendommene. Konkret for området Åsli ber kommunen om at det gjøres en vurdering av rasfaren som vil oppstå når arealet vernes. På et tidspunkt vil det bli en

monokultur av gran med stort innslag av døde og døende trær. Bekymringen er da at en får kombinasjonen av stor kubikkmasse (stor tyngde), lite innslag av lauvskog med dypere rotsystem og redusert jordbindingsevne fra gamle trær som igjen vil øke rasfaren.

Statsforvalterens kommentarer: Uttalelsen fra Nordre Land kommune samsvarer i stor grad med tidligere innspill ved oppstartmelding for de to områdene som ligger i kommunen, Åsli og utvidelse av Turrind naturreservat. Vi vil derfor vise til vår kommentar til dette i høringsdokumentet. Statsforvalteren hadde dessuten et møte med Nordre Land kommune den 7. februar i år der vi hadde en dialog om dette. Vi gikk gjennom skogvernet mer generelt, herunder retningslinjene for det nye systematiske opplegget for avveining mellom områders verneverdier og skogbruksmessig betydning, skogvernet i kommunen og konsekvensene for eiendommer, næringsutvikling og lokalsamfunn. I møtet viste kommunen bl.a. til hensynet til jordlova i slike saker. Dette er et mer prinsipielt spørsmål som Statsforvalteren ikke kan se er vurdert nærmere i skogvernsammenheng. Når det gjelder rasfaren i området Åsli, vil vi også her vise til vår kommentar om dette i høringsdokumentet. Vi har ikke mottatt noen uttalelse fra NVE til dette verneforslaget. Vi har imidlertid tatt inn nye bestemmelser i utkast til verneforskrift som ivaretar både akutte behov for sikkerhetstiltak og planlagte slike tiltak mot flom, ras og skred.

NVE skriver at den 31. oktober 2022 fastsatte NVE utredningsprogram for Elvias planer om nye 132 kV kraftledninger mellom Åbjøra, Bagn, Dokka og Gjøvik transformatorstasjoner. Tiltaket vil berøre Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Etnedal, Nordre Land, Søndre Land og Gjøvik kommuner i Innlandet fylke. Dette berører det foreslåtte verneområdet Åsli. Etna Nett AS (tidligere Vokks Nett AS) har områdekonsesjon. Det er planlagt av Elvia AS å bygge to nye 132 kV kraftledninger som vil erstatte dagens om lag 75 km lange ledning. Den ene linjen berører Åsli i nord. Dette må hensyntas. Vi ber Statsforvalter å ta kontakt med Elvia AS og ber nettselskapet å uttale om de har behov for bestemmelser eller har andre behov ifb. kraftledningen som det må tilrettelegges for.

Statsforvalterens kommentarer: Ett av alternativene i forslag til utredningsprogram for nye 132 kV kraftledninger mellom Åbjøra og Gjøvik berører den nordre/nedre delen av verneforslaget for Åsli. Det foreslås flere alternative traseer for hvor ledningene kan gå som ikke berører verneforslaget. I sin uttalelse til forslag til utredningsprogram forutsatte Statsforvalteren at alternativene som ble utredet, ikke skulle berøre dette verneforslaget. Den delen av verneforslaget som ser ut til å bli berørt av forslag til utredningsprogram, ligger inntil en stor lokalitet med gammel, dødvedrik og høgproduktiv granskog på høgstaudemark i høgdelaget ca. 320 moh. Det er i denne naturtypen påvist store bestander av flere nær truede arter, og det er gode muligheter for å finne flere og mer sjeldne arter ved grundigere undersøkelser. De delene av verneforslaget som ikke har registret store naturverdier per i dag, har et stort restaureringspotensial for slike naturverdier. Statsforvalteren mener det er små justeringer av traseen for luftledningene, slik disse er tegnet inn i forslag til

utredningsprogram, som skal til for ikke å berøre verneforslaget. I vedtak fra NVE av 31.10.2022 om utredningsprogram er det fastsatt at det skal utredes luftledningsalternativer som går utenom det foreslåtte Åsli naturreservat. Elvia AS har for øvrig ikke uttalt seg til verneforslaget. Vi tilrår derfor at Åsli blir vernet i samsvar med høringsforslaget.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Åsli naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Utvidelse Turrind naturreservat

Kommune: Nordre Land

Verneverdi: **

Areal: 7484 dekar

Berørte eiendommer: 47/1, 47/3, 47/7, 48/2, 49/3, 65/6, 65/16, 65/23

Områdebeskrivelse og naturverdier

Turrind naturreservat med foreslått utvidelse ligger på åsen nordvest for Dokka, sør for Synnfjell. Utvidelse av Turrind naturreservat mot nord ble kartlagt med navnet Langeråk-Stygghaugen. Området har i verneprosessen også blitt kalt Oalen. Utvidelsen strekker seg fra eksisterende reservat sin nordgrense, oppover langs kommunegrensa til Etnedal frem til Fellesetra og Oalen. Arealet domineres av høyreliggende gammel granskog med innslag av fuktige skogmiljøer, myr og innsjøer/tjern. Arealet ligger i høydelaget ca. 670-850 moh. i nordboreal vegetasjonssone. Området ansees som godt arrondert. Selv om det smalner inn sør for elva Gjerda og det ligger to arealer uten vern innenfor verneforslaget (et hytteområde og et hyttetun), veies dette opp av størrelsen på området.

Fem kartlagte kjerneområder/avgrensa naturtyper ligger i høringsområdet.

Kjerneområdene i høringsområdet utgjøres av to arealer med rikmyr verdi C, og tre arealer med høyreliggende gammel granskog verdi B og C. Det finnes 7 rødlistearter i høringsområdet. Disse er i kategorien nær truet, og utgjøres av 6 lav og 1 vedboende sopp. Det videre potensialet for sjeldne og trua arter vurderes som middels høyt.

Omtrent halvparten av høringsområdet inngår i verneverdig areal i kartleggingsrapporten. Resterende areal ligger inn mot vernegrensa og sør for Haugsjøen. Her er skogen yngre og mer hogstpåvirket, også med noen nyere hogstflater. Arealet domineres nærmest totalt av gran, men en del bjørk finnes i partier, særlig i myrområder, på grunnlendt mark og i mer hogstpåvirkete deler av området. I tillegg inngår litt furu spredt på grunnlendte hauger og langs myrer. Rogn og selje finnes spredt, men for det meste svært sparsomt. Skogarealet er nærmest utelukkende kategorisert som lav bonitet eller uproduktiv. Berggrunnen i området er noe varierende

hva angår rikhet, men det meste arealet på fastmark er fattig til svakt rikt. I myrområdene finnes større innslag av rike typer, særlig langs myrkantene. Blåbærskog og bærlyngskog dominerer i området, men blåbærskogen går ofte over til svak-lågurtskog i partier med bratt topografi. Ren lågurtskog finnes i mindre mengder. På de skrinneste kollene dominerer lyngskog. Små innslag av høgstausedominert mark finnes spredt langs enkelte vassdrag i området. Mer eller mindre hele området består av gammel granskog med få eller ingen spor etter hogst av nyere dato. Mengden dødved og høgstubber varierer nokså mye gjennom området med helhetsinntrykket er at det finnes nokså lite av disse strukturene, noe som tyder på sterkt, historisk hogstpåvirkning.

Området skårer høyt på mangelopppfyllelsen for mangelnaturtypen gammel granskog og middels på den generelle mangelopppfyllelsen biologisk gammel skog. Dette gir totalt en middels mangelopppfyllelse i skogvernsammenheng. Den aller største verdien i er likevel knyttet størrelsen på den foreslåtte utvidelsen sammen med eksisterende naturreservat (se også omtale ovenfor i dokumentet om dette). Det er på bakgrunn av verdien som storområde og arrondering som det også er akseptert en del arealer med yngre og mer hogstpåvirket skog. Dette betraktes som restaureringsareal som på sikt vil få de samme kvalitetene som den mer urørte skogen i området. Denne tilstanden vil ta middels lang tid å oppnå i skogvernsammenheng. I tillegg representerer området godt skogen i denne regionen.

Verneformål

Formålet med forskriften er å bevare en bestemt type natur i form av et stort og forholdsvis urørt skogområde med gammel barskog med gran som det dominerende treslaget, og der det finnes en del svært fuktige skogmiljøer. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter i flere organismegrupper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Noen av myrene i området er grøftet. Grøftene er godt synlige på LIDAR-kart, og bør vurderes restaurert gjennom det pågående nasjonale myr- og våtmarksrestaureringsprosjektet i regi av Miljødirektoratet. Slik restaurering er ellers allerede gjennomført i eksisterende reservat. Det går flere skogsbilveger og traktorveger innenfor verneforslaget. Det vises til vedlagte kart. Flere av disse traktorvegene er under sterk gjengroing.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Nordre Land kommune. Det ligger flere mindre fareområder for ras og skred innenfor arealet. Areal for reguleringsplan Langeråk fra 2004 ligger midt inne i området, og er grenset ut fra høringsforslaget.

Merknader

Det opprinnelige tilbudet og arealet som var på oppstart, var på nesten 18 000 daa. Etter at en grunneier med eiendom som går på tvers av og omtrent midt i dette tilbudsområdet, har trukket sitt tilbud, er området som nå går på høring kun det som ligger nærmest eksisterende naturreservat, mellom reservatgrensa og veien mellom Fellesætra og Osvollen/Oalen. Dette utgjør omtrent 40 % av det opprinnelige tilbudet. Det har i den videre prosessen vært tvil om arealene tilhørende de fire eiendommene nord for den eiendommen som har blitt trukket, skulle være med på denne høringa. Statsforvalteren har foreløpig valgt å ikke gå videre med et verneforslag for disse eiendommene. Dette vil vi imidlertid vurdere nærmere seinere. Vi vil her bl.a. se på mulighetene for ytterligere utvidelser nordover og ha en videre dialog med eieren som har trukket seg, i tillegg til å se på arealer sør, sørvest og vestover fra eksisterende naturreservat i Etnedal. Det har allerede vært kontakt med grunneierne i disse områdene. Det er i utgangspunktet og primært storområdekvalitetene for dette området sammen med det økologiske nettverket som gjør at disse arealene vil kunne bli vurdert nærmere. Størrelsen på et slikt område vil til sammen kunne utgjøre over 30 000 dekar.

På vedlagte kart er forslag til grense for utvidelsen, eksisterende bilveger og bygde/gravde traktorveger inntegnet. Statsforvalteren ønsker å ha en gjennomgang med grunneierne for detaljer omkring dette før et endelig vernevedtak.

På eiendommen gnr./bnr. 65/6 rett på nordsida av elva Gjerda og øst i utvidelsesforslaget, langs en veg i området, ligger det et lite restlager av grus (knust og sortert). Statsforvalteren er innforstått med at dette vil bli kjørt ut i løpet av et års tid, og at grusuttaket vil bli istandsatt rett i etterkant.

Innenfor utvidelsesforslaget blir det benyttet ei hundekjøringsløype som ligger på eksisterende bilveg. Etter regelverket for motorisert ferdsel i utmark, i dette tilfellet den nasjonale forskriften § 3 bokstav e, er det ikke tillatt med bruk av snøskuter med formål kun å kjøre opp hundespennløyper. Idrettslag i form av bl.a. hundekjøringslag kan imidlertid kjøre opp skiløyper for allmennheten uten å søke tillatelse etter denne bestemmelsen i den nasjonale forskriften, for så å bruke de samme løypene til hundekjøring. Dersom det ikke er snakk om skispor, med kun en løypetrase for hundekjøring, vil dette ikke være å anse som oppkjøring av skiløyper etter forskriftens § 3 bokstav e, og vil dermed ikke være tillatt. Kommunen har også en svært begrenset mulighet til å gi dispensasjon til slike hundekjøringsløyper etter den nasjonale forskriften § 6. I utkast til verneforskrift er det tatt inn «skiløyper» under § 7 bokstav f. Dette åpner for at det kan gis tillatelse til oppkjøring av skiløyper med snøskuter som da kan benyttes til hundekjøringsløyper.

Språkrådet har påpekt at Statsforvalteren bør finne et mer dekkende navn enn Turrind på et utvidet reservat. Vi har her svart at vi ikke finner noe godt, samlende navn og viderefører derfor eksisterende navn på reservatet. Se nærmere omtale ovenfor i dette dokumentet.

Naturvernforbundet støtter utvidelsen av reservatet, særlig da det hekker rovfugl i området, se nærmere omtale ovenfor.

Innspillet fra Nordre Land kommune til oppstartmeldingen og Statsforvalterens kommentar kan leses ovenfor. Vi vil igjen ta initiativ til et møte med kommunen om skogvernet generelt i Nordre Land i løpet av høringsperioden.

Utover bestemmelsene i eksisterende verneforskrift for reservatet er det tatt inn bestemmelser knyttet til motorisert ferdsel på bilveier og oppkjøring av skiløyper.

Grunneierne har underskrevet framforhandlet avtale.

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk, vegbygging og hyttebygging.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Turrtind naturreservat*. Skrivemåten er i samsvar med SSR, og navnevalget er godt begrunnet i Statsforvalterens kommentar til Språkrådets forrige uttalelse til oppstartsmeldingen.

Etnedal kommune har uttalt seg til utvidelsen av Turrtind naturreservat som grenser inn til Etnedal kommune. En eventuell utvidelse har antagelig liten påvirkning for driften av den tilgrensende skogen i Etnedal. Unntaket kan være gbnr. 121/6 hvor veidekningen er dårlig. De gjør oppmerksom på at det blir preparert skiløype med utgangspunkt fra Etnedal som går i ei sløyfe inn i Nordre Land. Løypa går rundt vannet Langeråk/Øyangen.

Statsforvalterens kommentarer: Det er et privatrettslig forhold om bilvegnettet innenfor verneforslaget for utvidelse av Turrtind naturreservat kan benyttes av naboer utenfor verneområdet i Etnedal kommune. I verneforskriften er det et generelt unntak fra motorferdselsforbudet for nødvendig motorisert ferdsel på disse vegene. Sett fra vernemyndighetens side er det imidlertid ikke ønskelig med økt motorisert ferdsel på vegene. Det er heller ikke tillatt med motorisert ferdsel i utmark i naturreservatet for å kjøre tømmervirket fra Etnedal og inn på vegene i verneområdet. Samtidig er det heller ingen hjemmel i forskriften for å kunne tillate opprusting av vegene eller bygging av nye veger. Det er tillatt med vanlig vedlikehold slik tilstanden vil være på vernetidspunktet. Det er tillatt med oppkjøring av eksisterende skiløype med bruk av snøskuter, og det er hjemmel for å kunne tillate nye skiløyper. Vi kan ha forståelse for at høringsdokumentene kan være vanskelige å sette seg inn i. Disse dokumentene og selve høringsprosessen er imidlertid utformet på denne måten for å effektivisere verneprosessen for vernemyndighetene, men også for mange av høringsinstansene.

Nordre Land kommune har uttalt seg til utvidelsen av Turrtind naturreservat. De skriver generelt at skogvernet i deres kommune er på over 10 % og at det bør utredes bedre hvordan vernet påvirker fremtidig næringsgrunnlag for og struktur på landbrukseiendommene. Konkret for området Turrtind ber kommunen om at dersom området vernes må det sees på en annen type verneforskrift der det må kunne legges til

rette for blant annet friluftaktiviteter. Det vil si blant annet etablering av nye skiløyper, turruter, samt hundekjøring. Eksisterende vegnett må vedlikeholdes siden dette er viktige adkomstmuligheter for bruken av området til friluftslivsaktiviteter. Kommunen ber også om at økonomiske konsekvenser for naboeiendommer vurderes. Det tenkes da på konsekvensene for veisamarbeid ved bortfall av deler av det økonomiske grunnlaget. Det må spesielt tas stilling til hvem og hvordan den vernede skogens andel i fellesanlegg skal ivaretas.

Statsforvalterens kommentarer: De generelle kommentarene fra Nordre Land kommune er kommentert under området Åsli foran. Verneverdiene i utvidelsen av Turrind naturreservat har vi også kommentert i høringsdokumentet. Vi kan tilføye at såkalte «storområder» ikke trenger å være villmarkspregede, selv om det selvsagt hadde vært ønskelig med færre veger i et verneområde enn det som finnes innenfor dette området. Det ligger ikke noe hytteområde innenfor verneforslaget. Dette er grenset ut. I utkast til verneforskrift er det hjemmel for å kunne tillate etablering av nye stier, skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv, jf. § 7 bokstav f. Det siste kan f.eks. gjelde «hundekjøringsløype», men ei slik løype kan ikke kjøres opp med kun formål hundekjøring, jf. vår kommentar til dette i høringsforslaget for området. Det er gitt et generelt unntak i utkastet til verneforskrift for vedlikehold av vegene i området, jf. § 4 bokstav d. Når det gjelder vernets økonomiske konsekvenser for vegsamarbeidet i området, viser vi til at dette blir ivaretatt ved avtalen om erstatning for vernet.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår utvidelse av Turrind naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Årneslia

Kommune: Ringebu

Verneverdi: **

Areal: 903 dekar

Berørte eiendommer: 173/2, 174/1, 175/1, 176/7, 176/1, 176/9, 177/9, 176/4, 176/5, 177/1

Områdebeskrivelse og naturverdier

Årneslia (tidligere i prosessen kalt Liaberga) er ei gjennomgående bratt, skogkledt li dominert av gran og med spredte bergvegger og rasmark. Lia ligger ovenfor Vestsidede vege ved nordre del av Losna, i overkant 1,5 km sør-vest for Fåvang kirke. Området ligger i høydelaget 225-830 moh. i sør- og mellomboreal sone. Årneslia er godt arrondert.

En større del av det foreslåtte verneområdet er i den naturfaglige kartleggingen funnet verneverdig (665 dekar). Den lavest liggende skogen ble ekskludert fra verneverdig areal fordi dette ifølge rapporten består av ung og aldershomogen skog sterkt preget av

kulturpåvirkning. Statsforvalteren har likevel valgt å ta også dette arealet med på grunn av at denne delen er svært rik og inkluderer høybonitetsskog i sørboreal sone/lavlandsskog, den bedrer høydegradienten og rikhetsgradienten og den vil gi en bedre arrondering og øke størrelsen og dermed robustheten av området. Skogen framstår ikke som ungskog, men som en skog i hogstklasse IV med noe varierende alder der en del trærne er relativt gamle og store. Denne delen av skogen har et stort og relativt kort restaureringspotensial. Det har dessuten vært en forutsetning fra grunneierne at denne delen må bli med som en del av et verneområde.

Ca. 1/3 av nordre delen av området ble kartlagt med NiN-metoden etter Miljødirektoratets instruks i 2018. Det ble her avgrensa to naturtyper med gammel granskog med lokalitetskvalitet moderat – høy verdi innenfor det foreslåtte verneområdet. I den naturfaglige kartleggingen av området som ble gjort i 2019 i forbindelse med tilbudet om skogvern, ble disse arealene ikke vurdert på ny, og det er heller ikke kartlagt nye naturtypelokaliteter. Likevel sies at en større del av verneverdig areal har kjerneområde-kvalitet som kunne vært kartlagt som naturtype lavlandsblandingsskog.

Vegetasjonen varierer mye i utforming og rikhet, men rike vegetasjonstyper dominerer, og helt fattige typer mangler. Størst dekning har lågurtskog, bærlyng-lågurtskog og høystaudeskog. Rike bergvegger, rik rasmærke (tilknyttet bergvegger) og intermedier til rik rasmærke opptrer også ganske frekvent. Gran er dominerende treslag, men også mye gråor og bjørk. Ellers inngår noe osp, furu, hegg, rogn og selje.

På tross av stort sett bratt og vanskelig fremkommelig terreng er så å si hele skogen dårlig aldersspredd og ikke akkurat gammel. Skogalderen ligger på mellom 50 og 100 år. En større del av arealet har høy bonitet, og stedvis er trærne derfor storvokste. Død ved forekommer flekkvis ganske rikelig, men dødvedkontinuiteten er generelt svak. Gamle granstubber utgjør viktigste kontinuitetselement for gran.

Noen moderat krevende, og enkelte sjeldne, arter tilknyttet gammelskog og rike skogtyper er påvist. Flest rødlistearter er knyttet til død ved av gran. Totalt er det påvist 12 rødlistearter innenfor verneverdig areal, der de fleste er lav.

Det er en kombinasjon av positive egenskaper som gjør området verneverdig. På grunn av stor andel høyproduktiv skog og mye rik vegetasjon har skogen allerede utviklet kvaliteter som tilfredsstillende kravene til flere krevende arter.

Området vil i middels grad kunne bidra til inndekking av mangler i skogvernet. Dette fordi det i høy grad oppfyller mangelen på mangelnaturtypene (gammel) lavlandsblandingsskog eller rik barskog og i middels grad oppfyller generelle mangler med relativt mye høybonitetsskog og biologisk gammel skog. Området bidrar godt til representativiteten av ei skogkledt, bratt østvendt li i Gudbrandsdalen. Annet skogvern på vestsiden av Lågen er primært knyttet til bekkeløfter.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en variert og rik naturskog med et stort innslag av lågurtskog, høgstaudeskog og rike bergvegger og rasmark, og som stedvis har rikelig med dødved. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for truede og sårbare arter, særlig karplanter og moser.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Vevig AS er konsesjonær i dette området, og nært det foreslåtte verneområdet eier de et 22 kV distribusjonsnett, samt et 66 kV regionalnett. I utkast til verneforskrift er det tatt inn standard bestemmelser som ivaretar drift og vedlikehold av disse kraftledningene som går i samme trase inntil vernegrensa, men ikke til oppgradering og fornying (se nærmere kommentar foran i dokumentet til dette).

Flere traktorveger og Kolsvevegen er avmerka på vernekartet og hensyntatt i verneforskriften.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Ringebu kommune. Hele området inngår her i en ras- og skredfaresone.

Merknader

Det er inngått avtale om frivillig vern mellom grunneierne og Miljødirektoratet.

Etter avtaleinngåelse er det gjort en endring i utkastet til verneforskrift § 3 bokstav d ved at det er tatt inn et forbud mot teltleirer. Dette er gjort fordi det hekker en truet art i området.

Verneforslaget grenser til fylkesveg 2532 (Vestsidevegen). Det er tatt inn bestemmelser i utkast til verneforskrift som hjemler tiltak mot ras og skred, rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko langs vegen og nødvendige tiltak innenfor verneområdet for vedlikehold av denne.

Det er utover standardbestemmelsene i dagens verneforskrifter tatt inn bestemmelser knyttet til storviltjakt, landbruksaktivitet, energianlegg og vedlikehold av veier, anlegg og innretninger.

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Årneslia naturreservat*.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Årneslia naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Liberget

Kommune: Ringsaker

Verneverdi: A (Svært viktig)

Areal: 217 dekar

Berørte eiendommer: 196/ 2 og 197/1

Områdebeskrivelse og naturverdier

Det foreslåtte verneområdet ligger i den bratte lia øst for Liberget og Bangsberget på Nes i Ringsaker kommune. Området har stor variasjon i både vegetasjonstyper og topografi. Det er stedvis svært bratt, med bergsprekker, bergvegger og bergknauser. Området er kalkrikt og har gammel granskog. Det finnes også en god del furu, bjørk, osp og gråor, samt noe hegg, ask (VU), trollhegg, tysbast og leddved. Karplanetfloraen er rik med arter som for eksempel hengepiggefrø (VU), grønburkne, skåresildre, olavskjegg, myske, vårerteknapp og kalktelg. Det er også funnet både knottblom (EN) og huldreblom (VU) i området, men de ble ikke gjenfunnet i 2010. Av rødlistede lavarter er det funnet hvithodenål (NT), furuskjell (NT), spikeskjegg (NT) og av rødlistede sopparter er det funnet sjokoladekjuka (VU), barpiggbevve (VU), høystubbeskinn (VU), rosenkjuka (NT), svartsonekjuka (NT), ospepigge (VU), kopperrød slørsopp (NT), gullslørsopp (NT), barstrøslørsopp (NT) og flekkremle (NT). Den meget sjeldne soppen *Antrodia malicola* ble funnet i området i 2010.

Kombinasjonen av gammel granskog og kalkrik berggrunn gjør Liberget til en viktig plass for artsmangfoldet og oppfyller manglene i skogvernet i stor grad ved å være en lavlandsskog på høy bonitet og med biologisk gammel skog. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone.

Verneformål

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type natur av rik barskog med stort løvinnslag som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det er levested for en rekke arter knyttet til eldre barskog og rik løvskog. Området er bratt og stedvis fuktig og kalkrikt. Skogen er rik på forskjellige treslag som for eksempel gran, furu, ask, hegg, bjørk, osp og gråor og død ved av disse treslagene. Der er påvist flere sjeldne og trua arter av karplanter, ved- og markboende sopp samt lav. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Ingen kjente landbrukstilknyttede aktiviteter i området bortsett fra skogbruk.

Det går en forgreinet traktorvei inn i området fra nord.

Planstatus

I kommuneplanen for Ringsaker kommune 2014-2025 ligger området innenfor et LNFR-område med hensynssone bevaring naturmiljø og faresone for ras og skredfare.

Merknader

Opprinnelig tilbud om vern omfattet mer areal på sørsida av området som er på høring nå. Grunneieren på dette arealet ønsker å avvente verneprosessen på det nordlige arealet før det tas endelig stilling til vern eller ikke.

Det er utover standardbestemmelsene i dagens verneforskrifter tatt inn bestemmelser knyttet til storviltjakt og vedlikehold av traktorveier.

Trusler mot verneverdiene

Skogsdrift er eneste reelle trusselen mot verneverdiene i området.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Liberget naturreservat*.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Liberget naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Bjønndalen og Kompåsmyra

Kommune: Ringsaker

Verneverdi: **

Areal: 352 dekar

Berørte eiendommer: 817/1

Områdebeskrivelse og naturverdier

Området omfatter Bjønndalen med Bjørndalsbekken i øst, Kompåsmyra i midten og litt videre vestover, vest for Brumund sag i Ringsaker kommune. Lia oppover langs Bjørndalsbekken er forholdsvis bratt, mens terrenget fra Kompåsmyra og vestover/innover åsen er roligere og småkupert. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone, i høydelaget 500-700 moh. I overkant av halvparten av arealet utgjøres av skog i hogstklasse V, og resten av myr og hogstklasse II-IV.

Området domineres av granskog med innslag av myr. Skogen varierer med tanke på påvirkning, og det meste av arealet har vært gjennomhugget tidligere. Innenfor de to kjerneområdene finnes dog gammel høyereliggende granskog med lite påvirkning fra tidligere hogster. Noe ung skog og plantefelt er tatt med for å binde verdiene i området sammen. Bekkedalen er hogstpåvirket, og andelen gammelskog er lav selv om det finnes enkelte partier med grove trær. Her er imidlertid boniteten høyere enn ellers i området, og det finnes rikere vegetasjon med den rødlistede naturtypen

høgstaudegranskog, samt noe stor- og småbregneskog. Ellers i området dominerer fattige vegetasjonstyper som blåbærgranskog og myr, og partier med sumpskog. Skogen er delvis godt sjiktet med middels til god aldersspredning, og stedvis godt med gamle trær. Dødvadkontinuiteten er middels god og finnes som både læger og gadd, men forekomstene er hovedsakelig begrenset til innenfor kjerneområdene.

Det er gjort funn av svartsonekjuke (NT) i det ene kjerneområdet på læger av gran, samt flere, spredte funn av gubbeskjegg (NT) oppover flere av de høyereliggende, flatere partiene. I høgstaudegran- og storbregneskogen ved Bjørndalsbekken er det gjort funn av huldregras (NT), storrap (NT) og lerkespore. Den største verneverdien i området er imidlertid knyttet til gode forekomster av huldrestry (EN), som er registrert flere steder, også i nok så hogstpåvirket og yngre skog. Den største og best utviklede forekomsten finnes imidlertid i den lite påvirkete gammelskogen i ett av kjerneområdene.

Mellomboreal gammel granskog i mosaikk med myr og middels luftfuktighet oppfyller i liten grad mangelen i skogvernet, særlig da området ikke er spesielt stort og har lite dødvad-kontinuitet. De rikere skogtypene langs Bjørndalsbekken, og gode forekomster av huldrestry, gjør likevel at området er klart verneverdig.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med en bestemt type natur i form av gammel granskog som blant annet har forekomster av den truede arten huldrestry og den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder død ved og gamle trær og som er livsmiljø for rødlistede lav- og sopparter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Ringsaker kommune 2014-2025. Det er avmerka to hensynssoner for bevaring av naturmiljø innenfor vernegrensa, rundt de største huldrestryforekomstene og Bjørndalen. Det er også avmerka et fareområde for ras og skred nederst i Bjørndalen.

Andre interesser og inngrep

Ingen kjente landbrukstilnyttede aktiviteter i området bortsett fra skogbruk.

Det går en skiløype i området i vest som krysser det foreslåtte verneområdet to ganger. Løypa er tegnet inn i gjeldende kommuneplan, og lagt ut på skisporet.no. Løypa er en del av den så kalte Kompåsrunden, og har blitt kjørt opp av klubben MjøsSki i mange år. Løypa kjøres med løypemaskin med ett spor, og mulighet for skøyting ved siden av. Det er behov for vedlikeholdsrydding av traseen jevnlig for å hindre oppslag av vegetasjon og graner som vokser ut i løypa.

Det går ingen for oss kjente mye brukte stier i området. Rester etter kjørespor fra tidligere hogst finnes.

Kompåsmyra er grøftet. Grøftene er godt synlige på LIDAR-kart, og bør trolig restaureres gjennom det pågående nasjonale myr- og våtmarksrestaureringsprosjektet i regi av Miljødirektoratet. Myra er i digitalt markslagskart (DMK) registrert som dyp, med vannpåvirkning fra nedbør, men delvis også jordvann. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for noen annen type omfattende skjøtsel for å ivareta verneverdiene.

Merknader

Det foreligger avtale om frivillig vern mellom grunneier og Miljødirektoratet.

Det er utover standardbestemmelsene i dagens verneforskrifter tatt inn bestemmelser knyttet til storviltjakt, friluftsliv og vedlikehold av anlegg.

Ved en fremtidig hogst inntil vernegrensa i nord, må det vurderes konkret om det må tas hensyn til huldrestyforekomster innenfor vernegrensa da et par-tre av forekomstene er registrert nær vernegrensa (jf. vår merknad over til Naturvernforbundets innspill til oppstartsmeldingen).

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk og drenering/grøfting.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Bjønndalen og Kompåsmyra naturreservat*.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Bjønndalen og Kompåsmyra naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Leine og Mælumsberget

Kommune: Ringsaker

Verneverdi: Stor regional

Areal: 331

Berørte eiendommer: 225/1, 226/1, 227/1 og 238/1

Områdebeskrivelse og naturverdier

Området omfatter en mosaikk av naturbeitemark og kalkrik skog på vestsida av Kinnlitjernet på Nes, ca. 2 km nordvest for Gaupen i Ringsaker kommune. Eldre skog (hogstklasse IV – V) dominerer i kalkgranskogen, men yngre skog i hogstklasse III inngår også. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone, i høydelaget 250-320 moh.

Gran dominerer som bartre, med større eller mindre innslag av boreale lauvtrær (spesielt bjørk), spisslønn og hassel. Samlet sett, inkludert inntilliggende areal ned mot Kinnlitjernet, finnes her en av de største kjente forekomsten av hassel i Innlandet, og deler av området har mer eller mindre sammenhengende hasselskog. I den sentrale delen av området finnes rik sumpskog i en forsenkning, inkludert et lite tjern. Området er grundlendt med kalkrygger i dagen flere steder, og utmerker seg også med fine

kantsonemiljøer mellom skog og beitepåvirket mark, samt innslag av tørrbakkevegetasjon med åpent berg.

Området er ikke kartlagt i forbindelse med frivillig vern-tilbudet, men ble i 2015 kartlagt etter forespørsler fra grunneierne om hogst og krav om hensyn etter norsk PEFC-standard. Området er også kartlagt etter DN-håndbok 13 metoden i 2010. Hovedparten av arealet ligger innenfor naturtyper med verdi viktig-svært viktig av typene kalkgranskog og naturbeitemark. Granskogen er trolig en mosaikk av kalk- og lågurtgranskog, og bærer stedvis preg av å være kulturskog der noe dødved forekommer, men kontinuiteten er dårlig. Ellers er det stedvis mye liggende død ved av ulike treslag. I 2020 ble halvparten av området også kartlagt etter Miljødirektoratets instruks med NiN-metoden. Arealet som ble kartlagt i 2020 omfatter ikke hovedparten av granskogen i området, men det som er med er fordelt som en mosaikk av semi-naturlig eng (åpen naturbeitemark) hagemark (åpen, tresatt naturbeitemark) og noe frisk kalkgranskog med lokalitetskvalitet fra moderat til svært lav. Alle disse tre naturtyper er rødlistede som sårbare, og den lave lokalitetskvaliteten for samtlige er knyttet til gjengroing på enga og hagemarka, samt at kalkgranskogen er plantet. Siste kartlegginga bekrefter dermed tidligere kartlegginger, det vil si at store deler av det skogkledde arealet i området er tidligere beitemark med hagemarkspreg som er grodd igjen, særlig med hassel, eller er tilplantet med gran.

Totalt er 15 rødlistede planter registrert i området. Ifølge grunneiere og naboer i området er det tidligere også funnet dragehode. I tillegg er det registrert en god del sopp, herunder beitemarksopp. Potensialet for ytterligere funn av rødlistearter er stort, spesielt av markboende sopp knyttet til kalkskog. Habitatene er også egnet for fugl og insekter knyttet til både kulturlandskap og skog. Av fremmede arter vokser litt rødhyll spredt i området, samt en mulig fremmed leddved-art. Nær grensa er det registrert vinterkarse, krypfredløs, fagerfredløs og lupin.

Kalkgranskog vurderes å ha et stort udekket vernebehov i Innlandet som helhet. Lokaliteten vurderes å bidra med høy mangeloppfyllelse for denne truede naturtypen, særlig med utvikling til mer naturskogpreg. I tillegg vil lokaliteten bidra til vern av truede, kulturbetingede mer eller mindre skogbevokste naturtyper, der den store forekomsten av hassel må fremheves spesielt. Det fremgår av siste kartlegginga i 2020 at forekomstene av semi-naturlig eng og hagemark grenser opp mot å kategoriseres som skog. Vi nevner derfor at hasselkratt på kalkrik mark inngår i de rødlistede naturtypene frisk kalkedellauvskog og kalkedellauvskog, og vil derfor bidra med høy mangeloppfyllelse for denne skogtypen innenfor verneområder. Området har stor, regional betydning.

Området representerer et landskap som tidligere var adskillig mer åpent med beiteskog, hagemark og naturbeitemark/slåttemark. Store deler av området er nå i gjengroing, og sporene av dette tidligere kulturlandskapet blir mindre tydelige. Noe beiting foregår dog fortsatt i en del av området.

Store deler av arealet ligger innenfor det verdifulle kulturlandskapet «Nes, Kinnlitjenn», og det er funnet automatisk freda kulturminner i form av gravhauger to steder innenfor grensa.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med ulike varianter kalkskog, herunder de truede naturtypene kalkgranskog og kalkedelløvskog, samt de truede naturtypene semi-naturlig eng og hagemark. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til kalkskog og naturbeitemark. Området omfatter en av de største forekomstene av hassel i Innlandet. Noen av naturtypene er delvis kulturbetingede og skjøtselsavhengige.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Ringsaker kommune 2014-2025. Det er båndlagt to hensynssoner til kulturminner (se omtale i avsnittet ovenfor), samt en hensynssone for bevaring av naturmiljø innenfor vernegrensa. Det er også avmerka et fareområde for ras og skred lengst vest i området.

Andre interesser og inngrep

Området brukes i dag delvis til beite, per dags dato med et lite antall melkekyr/kviger i midterste del, samt en større besetning kjøttfe lengst i øst. Arealene er mer eller mindre i en gjengroingsfase, jamfør vedlagt notat om skjøtsel og kartlegginger der blant annet siste runde med kartlegging etter Miljødirektoratets instruks i 2020 understreker dette.

To kraftlinjer krysser området helt i øst, den nordre er en høyspent 22 kV linje, mens den søndre er en lavspenninglinje. Begge driftes av Elvia.

Det går flere traktorveger i området som brukes i jordbruket. Disse er avmerka på vernekartet. Den mest brukte av disse, som krysser hele området i retning øst-vest, er også avmerka i kommuneplan. Når det er tilstrekkelig med snø kjøres det opp en skiløype på denne traktorvegen. Løypa kjøres opp av Ringsaker idrettslag, og ligger inne på skisporet.no som en del av strekningen Øykelsrud-Kinnli-Nyhus.

Det går ingen for oss kjente mye brukte stier i området annet enn bruk av de ovennevnte traktorvegene.

Det er tatt inn bestemmelser i verneforskriften for å ivareta hensynet til jorder, traktorveger, veger og bebyggelse som ligger inntil vernegrensa.

Merknader

Det foreligger avtale om frivillig vern mellom grunneiere og Miljødirektoratet. Vi gjør Miljødirektoratet oppmerksom på at en av disse vil kunne reforhandles før første, mulige vernetidspunkt (hvis dette blir i juni). Vi forutsetter at det da gis anledning for

samtlige grunneiere å reforhandle samtidig hvis det er ønske om det, og at en ellers avventer vernevedtak inntil en slik mulig, samlet reforhandling har funnet sted.

Deler av området, også der det beites i dag, er i stort behov for restaurering, jamfør naturfaglig beskrivelse over. Det må her vurderes hva som skal restaureres tilbake til mer åpen kulturmark, og hva som skal stå igjen og utvikles fritt til naturlig kalkgranskog og kalkedellauvskog. For å oppnå dette må det tilrettelegges bedre for beite. Det er per dags dato god tilgang på beitedyr hos både grunneierne selve og naboer. Forvaltningen av verneområdet vil innebære at flere arealer må ryddes for kratt og noe plantet skog på tidligere beitemark, og det må gis støtte til gjerding for å få inn beitedyr i området (som ellers har tilgang til andre arealer for beite). Det er derfor utarbeidet et foreløpig skjøtselsnotat som gir noen overordnede rammer og prioriteringer for skjøtselen. Så snart det foreligger et vernevedtak må det utarbeides en fullstendig skjøtselsplan i samråd med grunneierne og andre interesser, og tiltak komme i gang fortest mulig.

Det er utover standardbestemmelsene i dagens verneforskrifter tatt inn bestemmelser knyttet til storviltjakt, friluftsliv, landbruksaktivitet, energianlegg og rydding og vedlikehold av veier.

Trusler mot verneverdiene

Trusler mot verneverdiene er skogsdrift, gjengroing av hasselområder og plantet gran.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Leine og Mæhlumsberget naturreservat*.

Innlandet fylkeskommune har uttalt seg til Leine og Mæhlumsberget. De skriver at det innenfor avgrensningen til Leine og Mæhlumsberget er registrert to lokaliteter med automatisk fredete kulturminner (id 10109 og 77668). Begge er registrert som gravfelt fra jernalder og begge er registrert lenge før GPSer ble tatt i bruk, så stedfestingen og avgrensningen kan være noe feil. Potensialet for automatisk fredete kulturminner som ikke er registrert regnes som stort innenfor dette området. Det er derfor positivt at et større område nå skal vernes gjennom frivillig vern til naturreservat. Det er også positivt at man har til hensikt å åpne opp kulturlandskapet gjennom skjøtsel og beiting.

Traktorvegen som strekker seg gjennom store deler av område i en øst-vestlig retning omtales som den mest brukte traktorvegen i området. Ulike generasjoner av flyfoto sammen med lidardata, tilsier at bruken av den delen av traseen som går gjennom gravfeltet id 10109 er svært begrenset, og at det mer er snakk om kjørespor enn en faktisk traktorveg. De er opptatte av at omtalen som traktorvei og skiløype ikke bør medføre en standardheving. En standardheving innenfor kulturminnelokaliteten vil kreve tillatelse etter kulturminneloven § første ledd. På grunn av at potensialet for uregistrerte kulturminner regnes som stort er det viktig å ta med seg at tiltak som innebærer inngrep i grunnen, som f. eks oppsetting av gjerder, kan komme i konflikt med uregistrerte kulturminner. For privatpersoner som setter opp gjerder, vil tiltaket normalt bli definert som mindre private tiltak, hvor det ikke er undersøkelsesplikt etter kulturminneloven § 9. Men dersom Statsforvalteren er å regne som tiltakshaver etter kulturminneloven, eller står for en vesentlig del av finansieringen

av tiltaket, vil det falle inn under undersøkelsesplikten. Med bakgrunn i dette ber vi om å bli informert i forbindelse med planleggingen av gjerding eller andre tiltak i området.

Statsforvalterens kommentarer: Vi har notert oss at det kan finnes uregistrerte kulturminner i området. Det er ikke bestemt hvem som skal finansiere gjerding i det fremtidige verneområdet, men det er i dette tilfellet sannsynlig at forvaltningsmyndigheten blir involvert, jmfør omtale over under avsnittet «Merknader». Dersom Statsforvalteren er tiltakshaver for inngrep i grunnen, er vi nå oppmerksomme på undersøkelsesplikten etter kulturminneloven.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Leine og Mæhlumsberget naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Utvidelse Kvannskardkletten naturreservat

Kommune: Stor-Elvdal

Verneverdi: ****

Areal: 603 dekar

Berørte eiendommer: 14/5

Områdebeskrivelse og naturverdier

Kvannskardkletten naturreservat ligger nord for Tryvang i Stor-Elvdal kommune. Det er et stort skogreservat på ca. 43 km² hvor verneverdiene er knyttet til gammel og urørt furuskog med innslag av gran- og bjørkeskog, ulike typer sumpskog og myr, samt to velutviklede bekkekløfter med fossefall og delvis fosserøyksone. Reservatet er også et viktig kalvingsområde for villrein i Rondane Sør. Utvidelsen av reservatet gjelder et ca. 600 dekar stort areal på østsida av eksisterende reservat.

I utvidelsesområdet er det gammel skog av furu og gran med stedvis urskogspreget og rikelig mengde og kontinuitet av kelofurulæger og kelogadd. Deler av skogen er i tillegg meget produktiv for dette høydelaget, med grove dimensjoner av både levende og døde trær, noe som er sjeldent. Artsmangfoldet er rikt, og det er potensiale for å finne flere kravfulle og sjeldne urskogsarter. Noen av rødlisteartene som er funnet i utvidelsesområdet er lys brannstubbelaug (VU), nordlig aniskjuke (VU), furuskjell (NT), gubbeskjegg (NT) og flekkhvitkjuke (NT).

Denne utvidelsen vil bedre arronderingen av eksisterende reservat og vil inkludere et område med gammel barskog og livsmiljøet til flere sjeldne og trua arter – noe som oppfyller manglene i skogvernet. Området ligger i nordboreal vegetasjonssone.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med gammel og urørt skog av furu med innslag av gran- og bjørkeskog, ulike typer sumpskog og myr, samt to velutviklede bekkekløfter med fossefall og delvis fosserøyksone. Reservatet er også et

viktig kalvingsområde for villrein i Rondane Sør. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at er leveområde for en rekke arter knyttet til eldre bar- og lauvskog samt bekkekløfter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Ingen kjente landbrukstilknyttede aktiviteter i området bortsett fra skogbruk.

Det er ingen kjente inngrep i utvidelsesområdet.

Planstatus

I Stor-Elvdal kommunes kommunedelplan for 2003-2015 ligger området innenfor et LNF-område.

Merknader

Utover bestemmelsene i eksisterende verneforskrift er det tatt inn en mulighet for oppsetting av mobile jakttårn og felling av villsvin.

Det foreligger avtale om frivillig vern mellom grunneier og Miljødirektoratet.

Trusler mot verneverdiene

Skogdrift og hyttebygging er det eneste reelle truslene mot verneverdiene.

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Kvannskardkletten naturreservat*.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår utvidelse av Kvannskardkletten naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Ånes

Kommune: Søndre Land

Verneverdi: **

Areal: 55 dekar

Berørte eiendommer: 18/17, 18/36

Områdebeskrivelse og naturverdier

Området grenser til og ligger ved Randsfjorden på nordsida av denne der Kronborgelva munner ut i fjorden. Verneforslaget omfatter kun arealer på vestsida av elva. Området er en løsmasseavsetning i elveutløpet som påvirkes av vannstanden både i elva og i fjorden. Berggrunnen i området rundt er relativt mineralrikt og gir grunnlag for kalkkrevende vegetasjon. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone i høgdelaget ca. 135-140 moh. Området er godt arrondert.

Skogen i området er produktiv med høg bonitet. Skogen er kartlagt som en rik lågurtgranskog. Skogbildet er varierende og bestod på kartleggingstidspunktet i 2019 av eldre granskog med litt læger. Flere av grantrærne er grove og svært høyvokste. I den ytre sona mot Randsfjorden og elveoset dominerer imidlertid furu med flere grove og høyvokste trær med innslag av lauvtrær i forsenkninger. Skogen har tidligere vært beitepåvirket (beiteskog).

Karplantefloraen har innslag av lågurt-arter. I tillegg er det flere rødlistede karplanter knyttet til kantsona mot Randsfjorden. Det er en rik flora av jordstjerner, bl.a. rødlistede arter, rødlistede arter knyttet til død ved og en svært stor forekomst av den sterkt truede arten svartgubbe. Dette aktuelle distriktet synes å være et kjerneområde for denne arten nasjonalt der forekomsten i Ånes er en av de aller største. I tillegg er det påvist flere hekkende rødlistede arter av fugl, herunder rovfugl.

Ånes fyller viktige mangler i skogvernarbeidet med forekomst av rødlistede og truede arter, rike barskoger og biologisk gammel skog i låglandet, samt at restaureringspotensialet for arealer på høg bonitet er stort over en kort til middels lang tidshorisont. Området er dessuten viktig som en del av et økologisk nettverk og for representativitet for skogområder langs Randsfjorden.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en til dels gammel, grov og rik lågurtgranskog med en god del læger som har innslag også av storvokst og gammel furuskog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et viktig leveområde for en svært rik og sjelden jordboende soppflora med forekomst av mange sårbare og truede arter, i tillegg til en rik karplanteflora, samt at det i området forekommer flere rødlistede og sårbare fuglearter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i en best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Det er ingen landbrukstilknyttede aktiviteter i området bortsett fra skogbruk.

Et kommunalt vannverk med grunnvannsbrønn ligger inntil og delvis inne i verneforslaget. Her ligger det også en kloakkpumpetasjon. Dette er hensyntatt i utkast til verneforskrift der det også er lagt til rette for at det kan gis tillatelse til en ny grunnvannsbrønn. Det går en felles atkomstveg gjennom området til en boligeiendom og til grunnvannsbrønnen. Bruk og vedlikehold av denne vegen er også hensyntatt i verneforskriften. Vi viser ellers til innspill fra Søndre Land kommune og våre kommentarer til dette foran i høringsdokumentet.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Søndre Land kommune.

Merknader

Under stormen som gikk over deler av indre Østlandet i november 2021, ble det i deler av verneforslaget svært mye vindfall. Av hensyn til verneverdiene knyttet til soppfloraen i området, ble det meste av disse ryddet opp.

Det vil over tid kunne være behov for vedvarende skjøtsel av hensyn til den spesielle soppfloraen i området. Dette må avklares gjennom utarbeiding av en forvaltning-/skjøtselsplan for området. Skjøtsel i form av hogst/tyninger vil det etter all sannsynlighet ikke være behov for på lang tid.

Grunneier har underskrevet framforhandlet avtale.

I dialog og etter ønske fra grunneier er det gjort noen mindre endringer i forslag til vernegrense sammenlignet med den naturfaglige rapporten. Dette gjelder arealer som er tatt ut. Østsida av utløpet av Kronborgselva, som også er en del av naturtypen, er ikke en del av verneforslaget fordi grunneier ikke ønsket å tilby denne delen.

Siden det hekker rovfugl i området som er spesielt sårbar for forstyrrelser i hekketida, er det i tillegg til et forbud mot større arrangementer også satt et forbud mot teltleirer.

Utover ovennevnte endringer, er det også tatt inn andre bestemmelser i verneforskriften som avviker fra standardbestemmelsene. Disse er knyttet til motorisert ferdsel, storviltjakt, friluftsliv, landbruksaktivitet og vedlikehold av vannverk, kloakkpumpestasjon, flomverk, veier, anlegg og innretninger samt gjenoppføring og nyetablering av enkelte installasjoner.

Trusler mot verneverdiene

Skogbruk

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Ånes naturreservat*. Navnet er dekkende for naturreservatet, og Ånes er tilrådd skrivemåte for naturnavnet i SSR.

Søndre Land kommune har uttalt seg til forslag om vern av Ånes. Rådmannen motsetter seg ikke verneforslaget. Teknisk drift har påpekt at det er tre eksisterende borehull (ikke ett) og det påpekes at kommunen må ha mulighet til å utvide med to nye borehull. Det er også behov for motorisert ferdsel på vegen inntil kommunens brønner. De stiller spørsmål til om det er foretatt risikovurderinger knyttet til vindfelling og verneverdier på kort og mellomlang sikt.

Statsforvalterens kommentarer: Den brede flersjiktete og fleraldrede skogkanten mot Randsfjorden bestående bl.a. av mye furu og lauv gir etter Statsforvalteren sin vurdering en relativt god beskyttelse av den mer ensjiktete granskogen innenfor. Vi er imidlertid enige med kommunen i at stormfellingene høsten 2021 gir utfordringer med å overholde skogen i de sentrale delene av området. Ved gjennomført planting, den gjenveksten vi nå får og aktiv skjøtsel av verneforvaltningen, regner vi likevel med at vi har et godt grunnlag for å ivareta naturverdiene over tid. Vi noterer oss at det er tre

borehull innenfor området med grunnvannsbrønn. Det er hjemmelsgrunnlag i verneforskriften for å kunne etablere flere borehull i området, og motorisert ferdsel på vegen i området til brønnene er ivaretatt, jf. hhv. § 7 bokstav i og § 5 bokstav a. Statsforvalteren har i høringsperioden hatt kontakt med Søndre Land kommune om eiendommen gnr./bnr. 18/36 som eies av kommunen, og som ifølge nåværende eiendomskart ligger innenfor forslaget til naturreservat som en liten sirkel. Kommunen sier at dette er en midlertidig avgrensning av denne eiendommen. Eiendommen gjelder vannverksbygg som ligger utenfor grensa til verneforslaget. I løpet av sommeren 2023 vil kommunen måle inn riktig grense for denne, noe som medfører at eiendommen blir liggende utenfor det foreslåtte verneområdet. Vi tar derfor eiendommen gnr./bnr. 18/36 ut av verneforskriften som berørt eiendom.

NVE skriver at de foreslåtte verneområdene Høkleberget og Ånes ligger nært reguleringsmagasinet Randsfjorden som blir brukt til kraftproduksjon og tilhører vannkraftverket Bergerfoss. Kraftverket eies av Ringerikskraft AS, mens Foreningen til Randsfjords regulering har konsesjon til reguleringen av Randsfjorden. Vi gjør oppmerksom på at vern ned til høyeste regulerte vannstand (HRV) som i tilfelle med Ånes vil begrense muligheter for økning av HRV i framtiden. NVE er positive til at Statsforvalter har inkludert Foreningen til Randsfjords regulering i adresselisten, men vi kan ikke se at de har uttalt seg. Det er viktig at Foreningen til Randsfjords regulering uttaler seg om verneforslaget kommer i konflikt med drift av reguleringsmagasinet, om erstatninger gitt tidligere til grunneiere og vurdere hvorvidt det er aktuelt med heving av høyeste regulerte vannstand (HRV) i fremtiden. Videre ber vi Foreningen til Randsfjords regulering å vurdere om de trenger bestemmelser som åpner for rydding i strandsonen til Randsfjorden og adgang til dette området. Vi oppfordrer Foreningen til Randsfjords regulering til å uttale selv i tilfeller uten konflikt. I forbindelse med flere tidligere verneforslag som grenser til HRV, for eksempel Sandvik naturreservat i Fyresdal kommune, har NVE opplevd at grunneierne ble kompensert opptil en meter over HRV for erosjon, nødvendig hogst og rydding i forbindelse med reguleringen og varierende flomvannstander. Vi oppfordrer Statsforvalter til å be skogeieren(e) av Høkleberget og Ånes om å opplyse om det er noen privatrettslige forhold i de foreslåtte verneområdene, som vil kunne få betydning for vern. Det inkluderer opplysninger som skogeieren(e) allerede har fått eller får utbetalt erstatninger i de foreslåtte verneområdene i henhold til skjønnsavgjørelser eller avtaler.

Statsforvalterens kommentarer: Forslag til vernegrense for Ånes er lagt ned til HRV for Randsfjorden, dvs. 134,5 moh. Randsfjorden som reguleringsmagasin blir altså ikke berørt, og reguleringen av magasinet kan foregå uhindret av et eventuelt vern av Ånes. Vi merker oss at NVE i sitt innspill til oppstartmelding mener det er lite sannsynlig med en heving av reguleringshøyden som eventuelt ville kunne berøre det foreslåtte verneområdet. Det er for øvrig flere eksisterende verneområder som berører Randsfjorden, blant annet et Ramsar-område, og en heving av reguleringshøyden vil derfor bety store konflikter med disse verneområdene. Også av denne grunn virker en

mulig heving av reguleringshøyden som svært lite sannsynlig. Foreningen til Randsfjords regulering har konsesjon til reguleringen av magasinet. Verneforslaget er sendt reguleringsforeningen til uttalelse, men denne har ikke uttalt seg. Vi har vært i kontakt med grunneier i forslaget til Ånes naturreservat. De er ikke kjent med at det er gitt noen form for kompensasjon til grunneier i forbindelse med tidligere regulering av Randsfjorden, eller at det er andre privatrettslige forhold knyttet til reguleringen som skulle ha betydning for et eventuelt vern av området.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Ånes naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

Korpekløvet

Kommune: Sør-Aurdal

Verneverdi: **

Areal: 342 dekar

Berørte eiendommer: 102/1, 102/4, 102/4,10

Områdebeskrivelse og naturverdier

Korpekløvet ligger i solsidelia rett vest for Hedalsvegen, en halv kilometer sør fra der Vestsidivegen tar av fra Hedalsvegen. Området ligger i høydelaget 360 – 665 moh., i sørboreal vegetasjonssone. Området anses som middels godt arrondert på grunn av liten størrelse, men med godt utforma grenser.

Området har fattig berggrunn og mye av arealet dekkes av morenemateriale, mens det i de høyereliggende områdene er bart fjell og et tynt løsmassedecke. Det meste av arealet er på impediment, men det finnes også arealer på lav bonitet, og der det er noe bedre jordsmonn er det også middels og så vidt høy bonitet. Vegetasjonen er middels variert og viser hovedsakelig stor variasjon innenfor gradientene fattig-rik. Rike vegetasjonstyper er vanlig, særlig på bedre jordsmonn eller der det er sigevannspåvirkning, men mye av vegetasjonen er også fattig.

Tresjiktet domineres av gran og furu, og det er innslag av osp, selje, bjørk og rogn samt så vidt noe spisslønn, lind og hassel. Større arealer er skog i hogstklasse 4, men det er også partier med gammel skog. Det er avgrenset tre kjerneområder/naturtypelokaliteter innenfor verneforslaget og disse utgjør til sammen ca. 35% av totalarealet (i tillegg kommer areal som ikke er naturfaglig kartlagt, se nederst i dette avsnittet). Innenfor kjerneområdene er skogen eldre, og i kjerneområde i sørøstre del av verneforslaget er det en del død ved, særlig av gran, men også av osp, selje og bjørk. Gamle trær og død ved er ellers svært spredt i området og skogen utenfor kjerneområdene er forholdsvis triviell og strukturfattig gran- og furuskog. Av naturtyper er det avgrenset to lokaliteter med rik barskog, hvorav én med utforming lågurtfurusog (B-verdi), og én med utforming lågurtgranskog (A-verdi), samt gammel furuskog med utforming

lavlandsfuruskog (C-verdi). Det er funnet noen få signalarter og rødlistede arter knyttet til gammelskogstrukturer. Foreløpig er det til sammen registrert 5 rødlistede arter, hvorav alle er NT-arter. Artene er knyttet til kontinuitet i gamle trær og død ved av både bartrær og boreale trær og det er et visst potensiale for flere relativt kravfulle arter knyttet til særlig gran og osp. I de rike furu- og granskogene er det også middels potensiale for kravfulle mykorrhizasopper. Av rødlistede naturtyper finnes høgstaudegranskog (NT) og kalk- og lågurtfuruskog (VU).

Området har forholdsvis stor grad av urørthet de siste tiårene (for det meste skog i hogstklasse 4 og 5). Områdets største naturverdier er knyttet til de rikere gran- og furuskogene, samt partiene med forholdsvis mye død ved av gran og andre treslag. Verdifulle tilleggskvaliteter er de spredte forekomstene av elementer som gamle trær og død ved av furu, gran, osp og bjørk også i de mer trivielle områdene utenfor de tre kjerneområdene. Området er forholdsvis lite, men det er (svært) få tilsvarende rike barskoger i regionen, ut fra dagens kunnskap.

Etter at området ble kartlagt er det tatt inn ytterligere ca. 25 daa helt i sør for å bedre arronderingen og øke høydegradienten og størrelsen. Denne delen må ses på som en utvidelse av den tilgrensende naturtypen rik barskog med utforming lågurtgranskog, verdi svært viktig (A). Skogen er høyproduktiv (bonitet 17/20) i hogstklasse IV/V. Gran dominerer, men det er også en del furu og lauvtrær.

Verneforslaget vil i middels grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet. Området dekker i første rekke opp viktige mangler knyttet til inndekning av viktige mangelnaturtyper (gammel granskog og muligens kalkfuruskog), men også til generelle mangler (lavlandsskog, høybonitetsskog og biologisk gammel skog).

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en til dels rik og gammel naturbarskog i lavlandet som er dominert av tørre vegetasjonstyper i et varmt mikroklima, der det stedvis også er en god del dødved i form av læger og gadd. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for sjeldne og sårbare arter i flere organismegrupper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Andre interesser og inngrep

Sør-Aurdal Energi AS har en 22 kV kraftlinje som krysser området i sørlige del, og ligger helt inntil grensa videre nord-vest over. Drift, vedlikehold, oppgradering og fornyelse av denne er ivaretatt med standard bestemmelser i verneforskriften, se omtale ovenfor i dette dokumentet.

Det går flere traktorveger inn i området. Vedlikehold av disse og andre innretninger er ivaretatt i verneforskriften. Dette inkluderer brønn og vannledning som ligger ved den vestre traktorvegen i området.

Planstatus

Området ligger i LNFR-område i gjeldende kommuneplan for Sør-Aurdal kommune.

Merknader

Navnet *Korpekløvet/Korpeklyvet/Korpeklovet* er del av en pågående navnesak, jamfør omtale tidligere i dokumentet om dette. Inntil Kartverket har fattet vedtak i saken opprettholdes navnet Korpekløvet.

Verneforslaget grenser til fylkesveg 243. Det er tatt inn bestemmelser i utkast til verneforskrift som hjemler tiltak mot ras og skred, rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko langs vegen og nødvendige tiltak innenfor verneområdet for vedlikehold av denne.

Det hekker en art i området som er svært sårbar for forstyrrelser. Det er derfor i verneforskriften § 3 bokstav d satt et forbud mot teltleirer.

Utover ovennevnte endringer, er det også tatt inn andre bestemmelser i verneforskriften som avviker fra standardbestemmelsene. Disse er knyttet til storviltjakt, friluftsliv, landbruksaktivitet, energianlegg, offentlige veier og vedlikehold av brønner, vannledninger, traktorveier, anlegg og innretninger samt tiltak mot ras og skred.

Grunneierne har underskrevet framforhandlet avtale.

Trusler mot verneverdiene

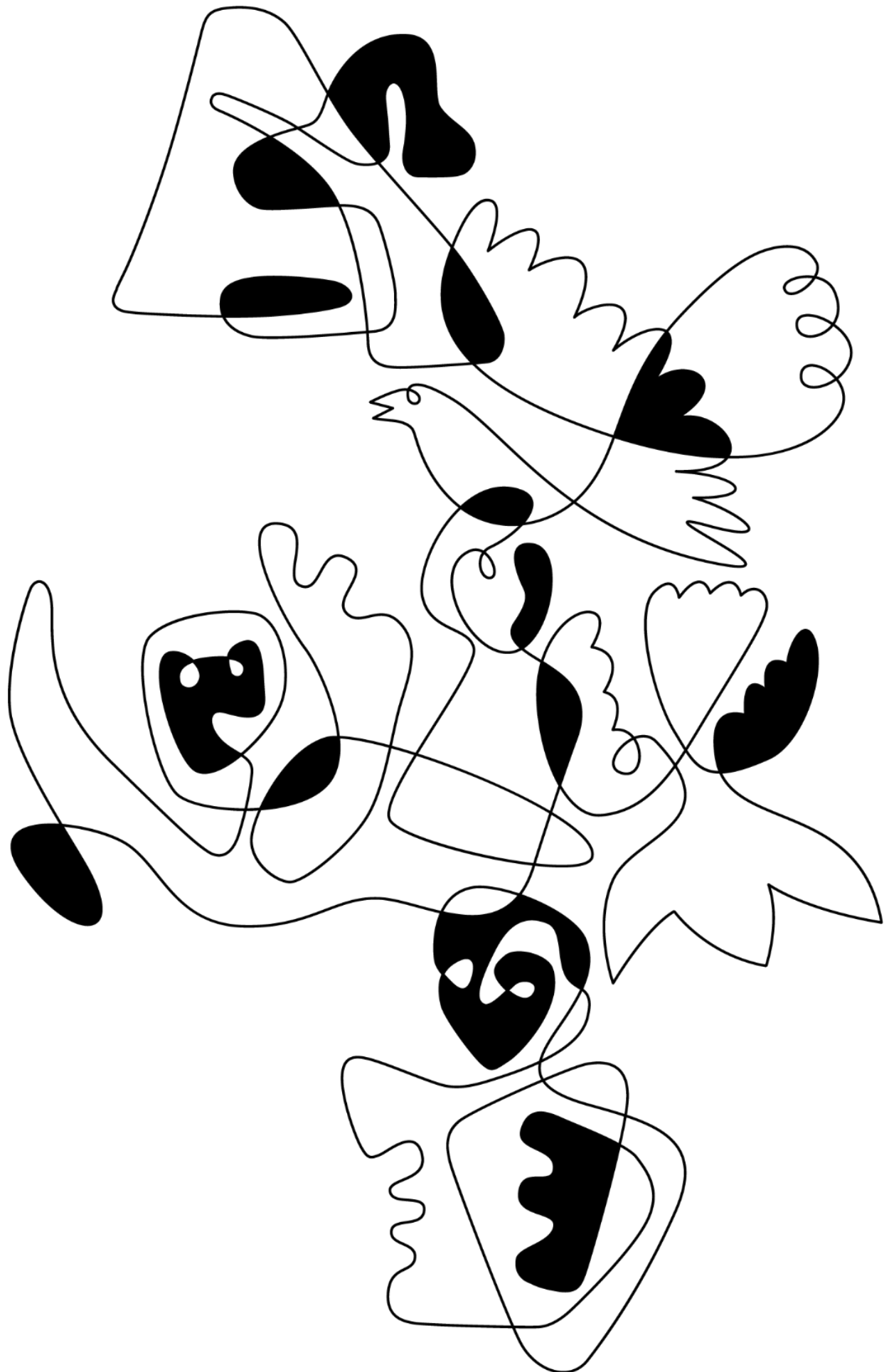
Skogbruk og vegbygging

Høringsuttalelser med kommentarer

Språkrådet har ingen merknader til navnet *Korpekløvet naturreservat*.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår vern av Korpekløvet naturreservat i samsvar med vedlagte forslag til verneforskrift og kart med grense.

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Postboks 987, 2604 Lillehammer | fminpost@Statsforvalteren.no | www.Statsforvalteren.no/innlandet

